

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Septembercirculaire 2012

**Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de colleges van B&W

**Bestuur, Democratie en
Financiën**
Financieel en Informatiestelsel
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum
18 september 2012

Kenmerk
2012-0000529009

Onderwerp	septembercirculaire gemeentefonds 2012
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Relaties met andere circulaire's	junicirculaire 2012 (2012-0000347667); decembercirculaire 2011 (2011-2000558960); septembercirculaire 2011 (2011-2000409303); meircirculaire 2011 (2011-2000038740)
Geldig tot	1 juli 2013

Voorwoord

Voor u ligt de septembercirculaire gemeentefonds 2012. In deze circulaire wordt u over de gemeentefondsuitkeringen 2012 en verder geïnformeerd.

De mededelingen in deze circulaire hebben beperkte gevolgen voor de uitkeringen. Sinds de junicirculaire 2012 zijn de omstandigheden niet wezenlijk veranderd. Voor het lopende jaar 2012 valt het accres iets positiever uit, een uitkomst die in 2013 door een vrijwel even grote tegengestelde ontwikkeling van het accres ongedaan wordt gemaakt. Daardoor komen per saldo voor de jaren 2012 en 2013 samen de accresen ongeveer uit op de in de junicirculaire opgenomen bedragen. In de junicirculaire 2012 is gesproken over een mogelijke correctie op het accres in verband met dubbele compensatie voor de verhoging van de btw. Deze correctie is in deze circulaire ingevuld via een korting van € 64,7 miljoen op het gemeentefonds. Naar de precieze hoogte van de correctie wordt nog gekeken in verband met niet-compensabele btw. De vorming van een nieuw kabinet betekent dat de ramingen voor 2013 en verdere jaren met extra onzekerheden zijn omgeven, zeker ook aangezien de ontwikkeling van de economie eveneens ongewis is.

De belangrijkste mutaties zijn een toevoeging in verband met de Wet maatschappelijke ondersteuning en een uitname in verband met de kinderopvang.

Het kabinet heeft besloten het wetsvoorstel Houdbare overheidsfinanciën één dezer dagen bij de Tweede Kamer in te dienen. In overleg met de medeoverheden is in de wet gekozen voor een eenvoudig beheersmodel, waarbij de gezamenlijke gemeenten, provincies respectievelijk waterschappen zelf verantwoordelijk zijn voor de beheersing van het afgesproken saldo (-0,5% in 2013). Het Rijk zal de medeoverheden faciliteren door het beschikbaar stellen van de hiervoor noodzakelijke gegevens. De komende maanden zal hierover tussen het Rijk en de medeoverheden nader overleg plaatsvinden.

Het wetsvoorstel ten aanzien van schatkistbankieren ligt ter consultatie bij de medeoverheden. De verwachting is dat zij in oktober met een reactie komen.

Deze circulaire is de eerste gemeentefondscirculaire die alleen digitaal zal verschijnen. Een inventarisatie onder gebruikers heeft uitgewezen dat hiervoor een groot draagvlak bestaat. De circulaire wordt toegemailed aan alle gemeenten en is te downloaden van www.rijksoverheid.nl.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.W.E. Spies', with a long horizontal line extending to the right.

Mevrouw mr.drs. J.W.E. Spies

Inhoudsopgave

1.	Accres	1
2.	Uitkeringsjaar 2010	3
2.1.	Definitieve vaststelling uitkeringsfactor en bedragen per eenheid	3
2.2.	Actualisatie maatstaven verdeelmodel Wmo	3
2.3.	Voorschotbetalingen	3
2.4.	Beschikkingen algemene uitkering	3
3.	Uitkeringsjaar 2011	5
3.1.	Maatstaf bedrijfsvestigingen	5
3.2.	Ontwikkeling uitkeringsbasis en uitkeringsfactor	5
3.3.	Actualisatie maatstaven verdeelmodel Wmo	5
3.4.	Voorschotbetalingen	6
4.	Uitkeringsjaar 2012	7
4.1.	Opbouw uitkeringen	7
4.2.	Mutaties algemene uitkering	9
4.2.1.	Mannenopvang	9
4.2.2.	Ontwikkeling uitkeringsbasis	9
4.2.3.	Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid	9
4.3.	Mutatie integratie- en decentralisatie-uitkeringen met effect op omvang gemeentefonds	10
4.4.	Integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	10
4.5.	Verzameltabel	11
4.6.	Voorschotbetalingen	11
5.	Uitkeringsjaar 2013	13
5.1.	Opbouw uitkeringen	13
5.2.	Mutaties algemene uitkering	15
5.2.1.	Kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders	15
5.2.2.	Wijziging BABW elektronische bekendmaking verkeersbesluiten	15
5.2.3.	Ontwikkeling uitkeringsbasis	16
5.2.4.	Maatstaf nieuwbouwwoningen	16
5.2.5.	Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid	16
5.3.	Mutatie integratie- en decentralisatie-uitkeringen met effect op omvang gemeentefonds	16
5.4.	Integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	16
5.5.	Verzameltabel	17
5.6.	Voorschotbetalingen	18
6.	Meerjarenperspectief	19
6.1.	Opbouw uitkeringen 2014-2017	19
6.2.	Mutaties algemene uitkering	19
6.2.1.	Meerjarige ontwikkeling uitkeringsfactor	19
6.3.	Verzameltabel	21

7.	Integratie- en decentralisatie-uitkeringen	23
7.1.	Opbouw integratie- en decentralisatie-uitkeringen	23
7.2.	Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg	26
7.3.	Centra voor Jeugd en Gezin	26
7.4.	Maatschappelijke opvang	27
7.5.	Zichtbare Schakels	27
7.6.	Nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK)	27
7.7.	Quick Wins Binnenhavens	27
7.8.	WE CAN Young	28
7.9.	LHBT-emancipatiebeleid	28
7.10.	Herstructurering bedrijventerreinen (Topper)	28
7.11.	Bodemsanering	28
7.12.	Vsv-programmagelden RMC-regio's G4	29
8.	Overige mededelingen	31
8.1.	Loon- en prijsontwikkeling	31
8.2.	Financieel overzicht gemeenten 2012	31
8.3.	Herverdeling wegenbeheer	34
8.4.	Aanvullende uitkeringen artikel 12 Financiële-verhoudingswet en ICL-bijdrage Lelystad	35
8.5.	Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen	36
8.6.	EMU-saldo	36
8.6.1.	Wet Houdbare overheidsfinanciën	36
8.6.2.	Macroreferentiewaarde EMU-saldo medeoverheden	37
8.6.3.	Individuele referentiewaarden EMU-saldo medeoverheden	37
Bijlagen		
Bijlage 1	Verdeeltabellen 2011, 2012 en 2013	40
Bijlage 2	Overzicht van verdeelmaatstaven 2013, gegroepeerd naar cluster.	45
Bijlage 3	Volumina maatstaven 2012-2017	49
Bijlage 4	Decentralisatie-uitkering Nationale gebiedsontwikkeling	51
Bijlage 5	Decentralisatie-uitkering Herstructurering bedrijventerreinen (Topper)	53
Bijlage 6	Decentralisatie-uitkering Zichtbare Schakels	55
Bijlage 7	Decentralisatie-uitkering Invoering Jeugdzorg	57
Bijlage 8	Integratie-uitkering Wmo	63
Bijlage 9	Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg	73
Bijlage 10	Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin	76
Bijlage 11	Decentralisatie-uitkering WE CAN Young	82
Bijlage 12	Individuele referentiewaarden EMU-saldo medeoverheden	84
Bijlage 13	Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar	92

1. Accres

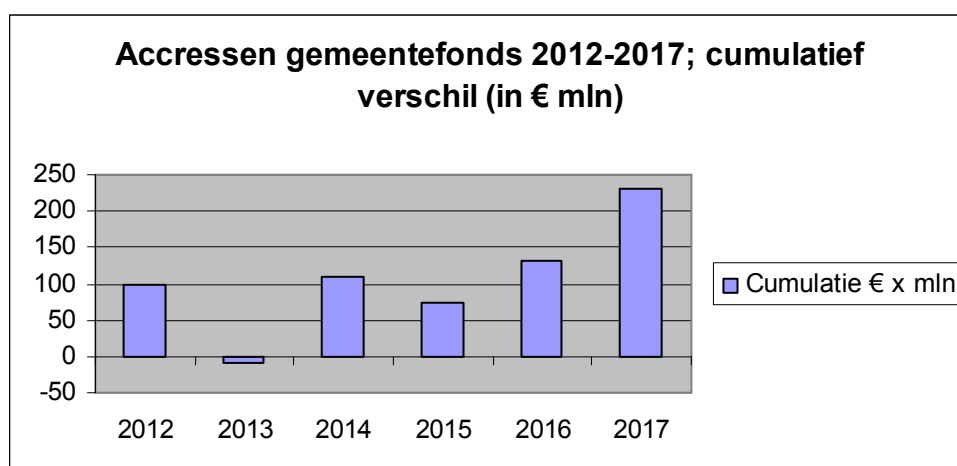
De accresraming 2012 valt ten opzichte van de stand junicirculaire (voorjaarsnota) per saldo positiever uit. Dit is vooral het gevolg van lagere dividendontvangsten van De Nederlandsche Bank (DNB), waardoor de grondslag van het accres, de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU), toeneemt (NGRU = uitgaven – niet belastingontvangsten. Als de ontvangsten lager worden, stijgt de NGRU). Het accrespercentage is verbeterd van -2 procent naar -1,4 procent. Het gaat om een bedrag van ongeveer € 98 miljoen. Overigens geldt dat in de loop van het jaar vaak nog onderuitputting ontstaat. Hierdoor kan het accres 2012 nog naar beneden bijgesteld worden.

De accresraming 2013 valt negatiever uit ten opzichte van de junicirculaire. Dit is onder andere het gevolg van hogere dividendontvangsten DNB in 2013, waardoor de grondslag van het accres, de NGRU, juist afneemt. Bovendien worden in 2013 nu minder uitgaven verwacht dan ten tijde van de junicirculaire. Het accrespercentage 2013 verslechtert van -0,4 naar -1,0 procent.

Het hoge accrespercentage in 2014 hangt samen met een aantal pieken in infrastructurele projecten. Eventuele maatregelen van een volgend kabinet voor de jaren 2014 en verder hebben zeer waarschijnlijk ook effect op de ontwikkeling van het accres. De raming van de accrespercentages vanaf 2014 is daarom nog vrij onzeker.

Tabel 1.1 Accresen gemeentefonds 2012-2017 (in € mln)

Uitkeringsjaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Accres	-244	-177	691	127	564	443
Accres in procenten	-1,43	-1,05	4,24	0,75	3,43	2,59
Vershil t.o.v. junicirculaire 2012	98	-108	120	-37	58	100
Cumulatief verschil	98	-10	110	73	131	231

Correctie gemeente- en provinciefonds vanaf 2013 in verband met btw-verhoging

In 2013 is daarnaast sprake van een correctie op het gemeente- en provinciefonds in verband met de btw-verhoging. Gemeenten en provincies kunnen gebruik blijven maken van het BTW-compensatiefonds (BCF). Dit houdt in dat gemeenten en provincies, via het BCF, voor ongeveer € 250 miljoen gecompenseerd worden voor de btw-verhoging. De btw-

verhoging leidt tegelijkertijd via hogere prijzen tot een hogere prijsbijstelling voor de departementen (€ 350 miljoen vanaf 2013). Deze prijsbijstelling is relevant voor de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU). Zonder verdere maatregelen zouden - via een hogere NGRU en daarmee een hoger accres - gemeenten en provincies een tweede keer gecompenseerd worden voor de btw-verhoging. Om dit te voorkomen worden het gemeente- en provinciefonds vanaf 2013 verlaagd met het effect van de prijsbijstelling op het accres. Aangezien de normeringssystematiek leidt tot een doorwerking van 20 procent van de NGRU maatregelen op accres, komt dit effect uit op € 70 miljoen (20 procent van € 350 miljoen). Voor het gemeentefonds geldt een verlaging van € 64,703 miljoen. Het bedrag is het maximum. Naar de precieze hoogte van de correctie wordt nog gekeken in verband met niet-compensabele btw.

Reële accessen

Tabel 1.1 bevat de nominale procentuele ontwikkeling van het gemeentefonds. Defleren van de nominale percentages met de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product geeft een indicatie van de reële ontwikkeling van de accessen. De reële accessen geven de ontwikkeling gecorrigeerd voor de relatieve prijsontwikkeling van het 'mandje rijksuitgaven' weer. Tabel 1.2 bevat een indicatie van de reële accessen.

Tabel 1.2 Nominale en reële accessen 2012-2017 (in procenten)

Uitkeringsjaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Accres	-1,43	-1,05	4,24	0,75	3,43	2,59
Prijsontwikkeling bbp ¹	1¼%	1¼%	1¼%	1¼%	1¼%	2%
Reëel accres	-2,65%	-2,80%	2,49%	-1,00%	1,68%	0,59%

1 Bron: CPB

De reële accessen zijn niet meer dan richtinggevend. Gemeenten en provincies met statistieken over hun eigen volume- en prijsontwikkeling van de uitgaven kunnen desgewenst de nominale accessen defleren met hun eigen specifieke gegevens.

2. Uitkeringsjaar 2010

2.1. Definitieve vaststelling uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

In deze circulaire kunnen wij de uitkeringsfactor van het jaar t-2 (in dit geval 2010) nog niet definitief vaststellen. Dit wordt veroorzaakt doordat de definitieve cijfers betreffende de onroerendezaakbelasting (OZB) 2010 nog niet voor alle gemeenten beschikbaar zijn. De vaststelling zal naar verwachting wel aan het einde van 2012 kunnen plaatsvinden. U wordt hierover in de decembercirculaire 2012 nader geïnformeerd.

2.2. Actualisatie maatstaven verdeelmodel Wmo

Ten opzichte van de septembercirculaire 2011 zijn de maatstaven uitkeringsontvangers, huishoudens met laag inkomen en daaraan gerelateerde maatstaven geactualiseerd. De status van alle maatstaven is nu definitief. De trimfactor¹ is definitief vastgesteld op 0,9818724497. Een overzicht van de bedragen per gemeente treft u aan in bijlage 8.

2.3. Voorschotbetalingen

Als gevolg van het niet beschikbaar zijn van de definitieve cijfers OZB blijft de bevoorschotting voor het uitkeringsjaar 2010 ongewijzigd. Dit geldt ook voor de wijziging als gevolg van aanpassingen aan het verdeelmodel Wmo en het verdeelmodel Maatschappelijke opvang over 2010. Deze wijzigingen zullen worden verwerkt bij de aanpassing van de bevoorschotting naar aanleiding van de decembercirculaire 2012.

2.4. Beschikkingen algemene uitkering

In december 2012 zullen wij de beschikkingen opmaken tot vaststelling van de algemene uitkering 2010. Gemeenten waarvoor nog niet alle basisgegevens definitief zijn vastgesteld, zullen de beschikking op een later tijdstip ontvangen.

---

¹ De trimfactor is de factor die het verdeelde budget op het niveau van het beschikbare budget brengt.

3. Uitkeringsjaar 2011

3.1. Maatstaf bedrijfsvestigingen

Bij het CBS heeft een wijziging plaatsgevonden van de methode waarop het aantal bedrijfsvestigingen wordt bepaald. De oude methode berustte deels op een enquête. Deze enquête is (in verband met rijksbezuinigingen) vanaf het jaar 2011 vervallen. Met de nieuwe methode wordt beter aangesloten op de Europese definitie. Hierdoor worden relatief kleine bedrijfsvestigingen die voorheen buiten beschouwing werden gelaten ook meegeteld. Het gaat hierbij om bedrijven waarin minder dan 15 uur per week betaalde arbeid wordt verricht die vanaf nu worden meegenomen. Vanaf 2013 gaat het CBS voor het bepalen van het aantal bedrijfsvestigingen opnieuw over op een nieuwe methode en zal daarbij tevens gegevens van de inkomstenbelasting gaan betrekken. Op dit moment wordt dit nog verder uitgewerkt en zijn de effecten van deze wijziging nog niet bekend. Deze wijzigingen in de wijze van vaststellen van de aantallen per gemeente op de maatstaf bedrijfsvestigingen hebben gevolgen voor de uitkeringsjaren 2011, 2012 en 2013.

Omdat er als gevolg van deze definitiewijzigingen herverdeeleffecten zouden optreden in een verstreken jaar, een lopend jaar en het komende jaar waarvan de herverdeeleffecten nog niet bekend zijn hebben de fondsbeheerders besloten de aantallen bedrijfsvestigingen te bevriezen op het peil van het uitkeringsjaar 2010. Voor de uitkeringsjaren 2011 en 2012 wordt de stand uit 2010 geïndexeerd met de groei van het aantal bedrijfsvestigingen volgens de nieuwe methode. De aantallen bedrijfsvestigingen per gemeente die de fondsbeheerders gaan hanteren voor de uitkeringsjaren 2011 en 2012 zijn opgenomen in bijlage 13. De indexatiemethode voor 2013 moet nog nader worden vormgegeven. Hierover wordt u in een volgende circulaire nader geïnformeerd.

3.2. Ontwikkeling uitkeringsbasis en uitkeringsfactor

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis 2011 geeft aanleiding tot het verlagen van de uitkeringsfactor met één punt ten opzichte van de stand junicirculaire 2012 (oud: 1,536; nieuw: 1,535). Dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

3.3. Actualisatie maatstaven verdeelmodel Wmo

Ten opzichte van de junicirculaire 2012 zijn de maatstaven huishoudens met laag inkomen, gemiddeld gestandaardiseerd inkomen en daaraan gerelateerde maatstaven geactualiseerd. Een overzicht van de bedragen per gemeente treft u aan in bijlage 8.

3.4. Voorschotbetalingen

In de betaalmaand oktober 2012 wordt de bevoorschotting voor het uitkeringsjaar 2011 aangepast op grond van de informatie uit de paragrafen 3.1. tot en met 3.3.

4. Uitkeringsjaar 2012

4.1. Opbouw uitkeringen

Tabel 4.1 vermeldt de opbouw van de uitkeringen 2012 na actualisatie ten opzichte van de junicirculaire 2012. De tabel gaat uit van het bedrag aan uitkering van € 16.912,887 miljoen dat voor 2011 is geraamd in die circulaire. De mutaties zijn gegroepeerd per cluster. De paragraafaanduiding in de tabel verwijst naar de paragraaf waarin de wijzigingen in de mutaties zijn toegelicht. Van de mutaties in de integratie- en decentralisatie-uitkeringen is in onderstaande tabel alleen het saldo opgenomen. Uitgebreidere informatie over de mutaties in de integratie- en decentralisatie-uitkeringen is te vinden in hoofdstuk 7. Ook zijn in dit hoofdstuk enkele paragrafen opgenomen met overige informatie die van belang is voor de uitkeringen uit het gemeentefonds.

Tabel 4.1 Opbouw uitkeringen 2012 (mln €)

	Raming deze circulaire ¹	§	Juni circulaire 2012 ²
Uitkeringen voorafgaand jaar (beginstand)			
	16.912,887		
algemene mutaties			
- accres	-244,000	§ 1	-342,000
- aanvullende algemene mutatie	41,387 @		
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	-8,500 @		
- Regeerakkoordkorting 100 miljoen ³	-50,000		
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	0,000 @		
- A+O fonds	-0,229 @		
- EU-richtlijn invordering	-0,090 @		
- overheidsbrede inkoop van beeldmateriaal	-0,300 @		
- Waarderingskamer ⁴	0,005		-0,084
			-261,727
cluster eigen inkomsten			
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	0,000 @		
			0,000
cluster werk en inkomen			
- normering lokaal inkomensbeleid	-40,000 @		
- bijzondere bijstand voor kwetsbare groepen	90,000 @		
- aanpassing norm kwijschelding en bijzondere bijstand ivm kosten kinderopvang	10,000 @		
- selectieve en gerichte schuldhulpverlening	-20,000 @		
- ketensamenwerking werk en inkomen	-3,000 @		
- aanpak fraude	2,000 @		
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	-0,700 @		
			38,300
cluster zorg			
- maatschappelijke stage	0,100 @		
- uitvoeringskosten inburgering	-12,130 @		
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	47,600 @		
- toezicht en handhaving kinderopvang (incl. gastouderopvang)	2,100 @		
			37,670
cluster educatie			
- Vakantieschool Taal Amsterdam	-0,100 @		
- ingroeieregeling OHV	8,500 @		
			8,400
cluster bevolkingszaken			
- GBA	0,173 @		
- mGBA en ORRA	-20,200 @		
- compensatie NIK	-6,000 @		
- burgerzakensysteem-kern	-1,300 @		
			-27,327
cluster openbare orde en veiligheid			
- mannenopvang	-	§ 4.2.1	-1,200
- tijdelijk huisverbod bij huiselijk geweld	-1,200 @		
			-1,200

(voortzetting op de volgende bladzijde)

1 Het teken @ geeft aan dat dit onderdeel in voorgaande circulaire wordt toegelicht. Zie verzameltabel 2012.

2 De vergelijking met de junicirculaire 2012 is alleen opgenomen als de raming van het betreffende onderdeel is gewijzigd. Het teken # geeft een onderdeel aan dat niet werd geraamd in die circulaire.

3 In eerdere circulaire: regionale omgevingsdiensten in het cluster fysiek milieu. De nieuwe vermelding past bij nader inzien beter bij de gekozen verdeelwijze (via de uitkeringsfactor).

4 Terugontvangst vanwege onderuitputting budget Waarderingskamer 2011.

Tabel 4.1 Opbouw uitkeringen 2012 (vervolg)

	Raming deze circulaire ¹	§	Juni circulaire 2012 ²
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen (excl. Wmo)			
- mutaties van invloed op omvang GF	158,394	§ 4.3	131,124
		158,394	
Uitkeringen (excl. Wmo)		16.865,397	16.738,838
waarvan			
- algemene /aanvullende uitkeringen	15.561,338		15.462,248
- integratie- en decentralisatie-uitkeringen	1.225,460	§ 7.1	1.198,190
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	59,739 @		
- suppletie-uitkering bommenregeling ⁵	18,860		18,661
- Wmo	1.511,305	§ 4.4	1.493,323

5 Het betreft de gemeenten Horst aan de Maas (€ 58.942) en Velsen (€ 139.622).

4.2. Mutaties algemene uitkering

4.2.1. Mannenopvang

Ten opzichte van de junicirculaire 2012 wordt de algemene uitkering voor de jaren 2012, 2013 en 2014 met € 1,2 miljoen verhoogd ten gunste van de vier grootste gemeenten (G4). Dit is het gevolg van het feit dat de pilot mannenopvang tot en met 2014 is verlengd. In 2015 treedt naar verwachting het nieuwe stelsel voor vrouwenopvang in werking. Daarin wordt ook de opvang van specifieke groepen slachtoffers (ook mannen) van geweld in afhankelijkheidsrelaties geregeld. In afwachting daarvan is in juni 2012 een tweede verlenging van het convenant Pilot mannenopvang getekend door de G4 en het Ministerie van VWS. Het convenant geldt met terugwerkende kracht van 1 januari 2012 tot 1 januari 2015. De verdeling vindt plaats via de vaste bedragen voor de G4.

4.2.2. Ontwikkeling uitkeringsbasis

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis voor het jaar 2012 geeft geen aanleiding tot wijziging van de voorlopige uitkeringsfactor. Dit komt doordat de veranderingen in de uitkeringsbasis tegen elkaar wegvallen. Het gaat om één punt negatief als gevolg van de ontwikkelingen bij de uitgavenmaatstaven en één punt positief bij de maatstaven OZB. Voor 2012 komt één punt uitkeringsfactor naar huidig inzicht overeen met € 11,6 miljoen.

4.2.3. Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

Inclusief de aanvullende uitkering bedraagt de algemene uitkering over het jaar 2012 naar huidig inzicht € 15.561,338 miljoen. De uitkeringsfactor stellen wij voorlopig vast op 1,504. Hierbij is rekening gehouden met de wijzigingen uit de voorgaande hoofdstukken en met de onderwerpen die zijn behandeld in dit hoofdstuk.

De bedragen per eenheid van de verdeelmaatstaven volgens de huidige stand treft u aan in de verdeeltabel 2012 in bijlage 1.

4.3. Mutatie integratie- en decentralisatie-uitkeringen met effect op omvang gemeentefonds

Het gemeentefonds wordt met € 158,394 miljoen verhoogd ten opzichte van het uitkeringsjaar 2011. Dat is het resultaat van ophogingen, verlagingen of stopzetting van decentralisatie-uitkeringen (zie hoofdstuk 7).

4.4. Integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Indexatie

De definitieve nominale index tranche 2012 voor de loon- en prijsontwikkeling is vastgesteld op 2,9% en is verwerkt in de verschillende onderdelen van de uitkering.

Overzicht Wmo-budget

Ten opzichte van de juni-circulaire 2012 zijn de maatstaven geactualiseerd. Een overzicht van de bedragen per gemeente is vermeld in bijlage 8.

Overzicht van het totale Wmo-budget in 2012 (in miljoenen euro)

	totaal
huishoudelijke verzorging	
huishoudelijke verzorging (stand septembercirculaire 2010)	1.183,5
volume-index cf bestuursakkoord (2,38%)	28,2
nominale index 2012	35,1
totaal	1.246,8
subsidiereregelingen AWBZ	
diensten bij wonen met zorg	25,3
zorgvernieuwingsprojecten GGZ	7,4
coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg en vorming, training en advies	40,9
aanpassing bestaande ADL-clusters	3,1
collectieve GGZ-preventie	10,5
totaal	87,2
specifieke uitkeringen WVG	
dure woningaanpassingen	21,0
besluit bijdrage AWBZ gemeenten (Bbag)	23,0
totaal	44,0
uitvoeringskosten reeds beschikbaar	74,0
structurele toevoeging o.g.v. rapport Cebeon	72,0
compensatie registratiekosten Wtcg	1,8
uitname ivm centralisatie CAK	-14,5
totaal	133,3
totaal Wmo	1.511,305

4.5. Verzameltabel

De opbouwtable 2012 (tabel 4.1) bevat onderdelen die in deze circulaire niet zijn toegelicht. In de tabel zijn zij aangeduid met het teken @. Deze wijzigingen zijn behandeld in eerdere circularies. Tabel 4.5 geeft per onderwerp de vindplaats.

Tabel 4.5 Verzameltabel 2012

Onderwerp/maatregel	Circulaire	Mutatie (mln euro)
algemene mutaties		
- aanvullende algemene mutatie	mei 2011, § 1.1	41,387
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	mei 2009, § 3.2	0,000
- A+O fonds	mei 2011, § 3.3	-0,229
- EU-richtlijn invordering	september 2011, § 5.3	-0,090
- overheidsbrede inkoop van beeldmateriaal	december 2011, § 4.2	-0,300
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	mei 2005, § 5.1	-8,500
cluster eigen inkomsten		
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	mei 2011, § 3.2	0,000
cluster educatie		
- Vakantieschool Taal Amsterdam	september 2011, § 4.3	-0,100
- ingroeieregeling OHV	mei 2005, § 5.1	8,500
cluster werk en inkomen		
- bijzondere bijstand voor kwetsbare groepen	september 2011, § 5.5	90,000
- aanpassing norm kwijtschelding en bijz. bijstand ivm kosten kinderopvang	september 2011, § 5.6	10,000
- normering lokaal inkomensbeleid	mei 2011, § 3.4	-40,000
- selectieve en gerichte schuldhulpverlening	mei 2011, § 3.5	-20,000
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	mei 2009, § 3.4	-0,700
- ketensamenwerking werk en inkomen	mei 2008, § 3.6	-3,000
- aanpak fraude	juni 2012, § 3.3	2,000
cluster zorg		
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	september 2011, § 5.7	47,600
- toezicht en handhaving kinderopvang (incl. gastouderopvang)	september 2011, § 5.8	2,100
- uitvoeringskosten inburgering	mei 2011, § 3.6	-12,130
- maatschappelijke stage	december 2010, § 3.2	0,100
cluster bevolkingszaken		
- mGBA en ORRA	juni 2010, § 1.5	-20,200
- burgerzakensysteem-kern	september 2010, § 5.2	-1,300
- GBA	juni 2007, § 3.4	0,173
- compensatie NIK	juni 2012, § 2.2	-6,000
cluster openbare orde en veiligheid		
- tijdelijk huisverbod bij huiselijk geweld	december 2011, § 3.3	-1,200

4.6. Voorschotbetalingen

De gegevens uit deze circulaire leiden tot aanpassing van de voorschotbetalingen op de uitkering over 2012. Het betreft bijstellingen van de bedragen per eenheid (zie bijlage 1) en de uitkeringsfactor (zie paragraaf 4.2.3) die met ingang van de betaalmaand oktober 2012 geëffectueerd zullen worden.

5. Uitkeringsjaar 2013

5.1. Opbouw uitkeringen

Tabel 5.1 vermeldt de opbouw van de uitkeringen 2013 na actualisatie ten opzichte van de junicirculaire 2012. De tabel gaat uit van het bedrag aan uitkeringen dat voor 2012 is geraamd in tabel 4.1. De mutaties zijn gegroepeerd per cluster. De paragraafaanduiding in de tabel verwijst naar de paragraaf waarin de wijzigingen in de mutaties zijn toegelicht. Ook zijn in dit hoofdstuk enkele paragrafen opgenomen met overige informatie die van belang is voor de uitkeringen uit het gemeentefonds.

Tabel 5.1 Opbouw uitkeringen 2013 (mln €)

	Raming deze circulaire ¹	§	Juni circulaire 2012 ²
Uitkeringen voorafgaand jaar (beginstand)	16.865,397		16.738,838
algemene mutaties			
- accres	-177,000	§ 1	-69,000
- correctie in verband met btw-verhoging vanaf 2013	-64,703	§ 1	#
- aanvullende algemene mutatie	12,114 @		
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	-8,500 @		
- Regeerakkoordkorting 100 miljoen ³	-30,000		
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	0,000 @		
- A+O fonds	0,022 @		
- overheidsbrede inkoop van beeldmateriaal	0,300 @		
- Waarderingskamer	pm		
	-267,767		
cluster eigen inkomsten			
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	0,000 @		
	0,000		
cluster werk en inkomen			
- aanpak fraude	1,800 @		
- aanpassing norm kwijtschelding en bijzondere bijstand ivm kosten kinderopvang	-2,000 @		
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	-0,600 @		
	-0,800		
cluster zorg			
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	-15,600 @		
- uitvoeringskosten inburgering	-12,100 @		
- kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders	-40,000	§ 5.2.1	#
	-67,700		
cluster educatie			
- ingroeieregeling OHV	8,500 @		
	8,500		
cluster sport, kunst & ontspanning			
- bibliotheken ⁴	- @		
	0,000		
cluster wegen en water			
- wijziging Babw	-0,218	§ 5.2.2	#
	-0,218		
cluster bevolkingszaken			
- GBA	0,103 @		
- mGBA en ORRA	33,200 @		
- burgerzakensysteem-kern	1,300 @		
	34,603		
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen (excl. Wmo)			
- mutaties van invloed op omvang GF	-71,468	§ 5.3	-170,765
	-71,468		
Uitkeringen (excl. Wmo)	16.500,547		17.062,385
waarvan			
- algemene /aanvullende uitkeringen	15.279,454		15.393,285
- integratie- en decentralisatie-uitkeringen	1.142,494	§ 7.1	1.103,729
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	59,739		59,739
- suppletie-uitkering bommenregeling	18,860		18,661
- Wmo	1.532,507	§ 5.4	1.488,724

1 Het teken @ geeft aan dat dit onderdeel in voorgaande circulaire wordt toegelicht. Zie verzameltable 2013.

2 De vergelijking met de junicirculaire 2012 is alleen opgenomen als de raming van het betreffende onderdeel is gewijzigd. Het teken # geeft een onderdeel aan dat niet werd geraamd in die circulaire.

3 In eerdere circulaire: regionale omgevingsdiensten in het cluster fysiek milieu. De nieuwe vermelding past bij nader inzien beter bij de gekozen verdeelwijze (via de uitkeringsfactor).

4 Vanaf 2013 geïntegreerd in de algemene uitkering. De omvang is € 5,791 miljoen.

5.2. Mutaties algemene uitkering

5.2.1. Kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders

Vanwege een wijziging in de manier van verstrekken van de kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders wordt de algemene uitkering met ingang van 2013 met € 40 miljoen structureel verlaagd.

In 2005 is er bij de invoering van de Wet kinderopvang een bedrag van € 24,3 miljoen toegevoegd voor de uitbetaling van een deel van de kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders. Inmiddels is dat bedrag inclusief latere toevoegingen en accres gegroeid tot € 40 miljoen. Dit bedrag wordt met ingang van 2013 structureel uitgenomen.

Doelgroepouders (ouders die aan een traject naar werk deelnemen van de gemeente of het UWV, een studie volgen of als verplichte inburgeraar een inburgeringscursus volgen bij een geregistreerde instelling) ontvangen op dit moment een deel van de kinderopvangtoeslag van de gemeente of het UWV. Met ingang van 2013 zal de Belastingdienst voortaan de gehele toeslag voor doelgroepouders uitkeren. Omdat de rol van gemeenten in de uitbetaling van de kinderopvangtoeslag komt te vervallen, zal het eerder toegekende budget voor de uitkeringslasten weer uit het gemeentefonds worden gehaald. De uitname vindt plaats via de maatstaven inwoners (40%), bijstandsontvangers (50%) en minderheden (10%).

5.2.2. Wijziging BABW elektronische bekendmaking verkeersbesluiten

Met ingang van 2013 wordt de algemene uitkering met € 218.000,- verlaagd als gevolg van een wijziging van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW), waardoor verkeersbesluiten vanaf 2013 elektronisch bekend worden gemaakt in de Staatscourant.

Door de wijziging van genoemd besluit komt de bestaande verplichting tot mededeling van een verkeersbesluit of de zakelijke inhoud daarvan in een plaatselijke of regionale krant te vervallen. Als gevolg hiervan kunnen decentrale wegbeheerders (en Rijkswaterstaat) vanaf 2013 structureel besparen op de kosten voor publicatie in deze bladen. Een indicatie van de besparing (op basis van de inventarisatie) is meer dan € 1 miljoen per jaar. Voor de elektronische publicatie in de Staatscourant wordt een voorziening ontwikkeld. De kosten voor beheer en exploitatie van deze voorziening zijn berekend op maximaal € 250.000 per jaar. Deze kosten zijn naar rato van het aantal verkeersbesluiten doorberekend aan de wegbeheerders. Voor het gemeentefonds komt dit neer op een structurele uitname van € 218.000 met ingang van 2013. Het restantbedrag komt voor rekening van het Infracfonds (Ministerie van IenM). Aan de elektronische publicatie in de Staatscourant zelf zijn geen directe kosten verbonden voor de wegbeheerders. Het Ministerie van IenM neemt de initiële kosten van de gekozen wijze van uitvoering - met een centrale voorziening voor de invoer en publicatie van verkeersbesluiten in de Staatscourant - voor zijn rekening. Het gaat om

een bedrag van € 535.000,- voor de realisatie, implementatie en exploitatie in het jaar 2012. De verdeling vindt plaats via de uitkeringsfactor.

5.2.3. Ontwikkeling uitkeringsbasis

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis voor het jaar 2013 geeft geen aanleiding tot wijziging van de voorlopige uitkeringsfactor. Voor 2013 komt één punt uitkeringsfactor naar huidig inzicht overeen met € 11,8 miljoen.

5.2.4. Maatstaf nieuwbouwwoningen

Voor de groep gemeenten die jaarlijks een bijdrage ontvangt via de maatstaf nieuwbouwwoningen (de zgn. 'veelgebruikers') geldt dat het aantal nieuwbouwwoningen met ingang van uitkeringsjaar 2013 zal worden afgeleid uit de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). De definitie van het aantal nieuwbouwwoningen volgens de BAG komt overeen met de definitie zoals die op dit moment door het CBS wordt gehanteerd, zodat er geen sprake is van een trendbreuk in de statistiek. Er is daarom geen reden om het gebruik van de BAG voor de maatstaf nieuwbouwwoningen uit te stellen, zoals wel het geval bij enkele andere maatstaven (zie paragraaf 4.11 van de junicirculaire 2012).

Het is van het grootste belang dat de gegevens tijdig en op de juiste wijze worden geregistreerd in de BAG, zodat de nieuwbouw ook daadwerkelijk door het CBS geconstateerd wordt. Voor de door het CBS gehanteerde definitie van nieuwbouw en de gebruikte methode, zie www.cbs.nl/vastgoed.

5.2.5. Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

Inclusief de aanvullende uitkering bedraagt de algemene uitkering over het jaar 2013 naar huidig inzicht € 15.279,454 miljoen. De uitkeringsfactor stellen wij voorlopig vast op 1,468. Hierbij is rekening gehouden met de doorwerking van de ramingen over de vorige jaren en met de onderwerpen behandeld in dit hoofdstuk.

5.3. Mutatie integratie- en decentralisatie-uitkeringen met effect op omvang gemeentefonds

Het gemeentefonds wordt met € 71,468 miljoen verlaagd ten opzichte van het uitkeringsjaar 2012. Dat is het resultaat van ophogingen, verlagingen of stopzetting van decentralisatie-uitkeringen (zie hoofdstuk 7).

5.4. Integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Indexatie

In lijn met de afspraken uit het Bestuursakkoord wordt het onderdeel huishoudelijke verzorging reëel geïndexeerd met 2,38% en nominaal met 2% voorcalculatorisch. De definitieve nominale index 2013 wordt volgend jaar vastgesteld en in principe bij septembercirculaire 2013 verwerkt. Deze index zal ook worden toegepast op de relevante andere onderdelen van de integratie-uitkering.

Zorgzwaartepakket

In paragraaf 4.12 van de junicirculaire 2012 bent u geïnformeerd over de maatregel om de lichte zorgzwaartepakketten (ZZP) in de AWBZ per 1 januari 2013 voor nieuwe cliënten te extramuraliseren. De besluitvorming over de invulling van deze maatregel vindt binnenkort plaats. Tegen die achtergrond is voor een beoogde toevoeging voor 2013 aan de Wmo in de onderstaande tabel een pm post opgenomen. Na afronding van de besluitvorming wordt u daarover zo spoedig mogelijk nader geïnformeerd.

Overzicht Wmo-budget

Overzicht van het totale Wmo-budget in 2013 (in miljoenen euro)

	bedrag
huishoudelijke verzorging	
huishoudelijke verzorging (stand 2012)	1.246,8
volume-index (2,38% cf. Bestuursakkoord)	29,7
nominale index voorcalculatorisch (2%)	25,5
vermogensinkomensbijtelling	-34,0
extramuralisering lage ZZP's	pm
totaal	1.268,0
subsidiereregelingen AWBZ	
diensten bij wonen met zorg	25,3
zorgvernieuwingsprojecten GGZ	7,4
coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg en vorming, training en advies	40,9
aanpassing bestaande ADL-clusters	3,1
collectieve GGZ-preventie	10,5
totaal	87,2
specifieke uitkeringen WVG	
dure woningaanpassingen	21,0
besluit bijdrage AWBZ gemeenten (Bbag)	23,0
totaal	44,0
uitvoeringskosten reeds beschikbaar	74,0
structurele toevoeging o.g.v. rapport Cebeon	72,0
compensatie registratiekosten Wtcg	1,8
uitname ivm centralisatie CAK	-14,5
totaal	133,3
totaal Wmo	1.532,507

5.5. Verzameltabel

De opbouwtable 2013 (tabel 5.1) bevat onderdelen die in deze circulaire niet zijn toegelicht. In de tabel zijn zij aangeduid met het teken @. Deze wijzigingen zijn behandeld in eerdere circulaires. Tabel 5.5 geeft per onderwerp de vindplaats.

Tabel 5.5 Verzameltabel 2013

Onderwerp/maatregel	Circulaire	Mutatie (mln euro)
algemene mutaties		
- aanvullende algemene mutatie	mei 2011, § 1.1	12,114
- overheidsbrede inkoop van beeldmateriaal	december 2011, § 4.2	0,300
- accres (gerichte verdeling, ingroeiregeling OHV)	mei 2005, § 5.1	-8,500
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	juni 2012, § 4.2	0,000
- A+O fonds	juni 2012, § 4.3	0,022
cluster eigen inkomsten		
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	juni 2012, § 4.2	0,000
cluster educatie		
- ingroeiregeling OHV	mei 2005, § 5.1	8,500
cluster werk en inkomen		
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	mei 2009, § 3.4	-0,600
- aanpak fraude	juni 2012, § 3.2	1,800
- aanpassing norm kwijtschelding en bijzondere bijstand ivm kosten kinderopvang	juni 2012, § 4.4	-2,000
cluster zorg		
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	juni 2012, § 4.7	-15,600
- uitvoeringskosten inburgering	juni 2012, § 4.5	-12,100
cluster bevolkingszaken		
- burgerzakensysteem-kern	september 2010, § 5.2	1,300
- GBA	juni 2007, § 3.4	0,103
- mGBA en ORRA	juni 2012, § 4.6	33,200
cluster sport, kunst & ontspanning		
- bibliotheken	juni 2007, § 3.7	n.v.t.

5.6. Voorschotbetalingen

De voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2013 zullen in beginsel gebaseerd worden op de voorlopige uitkeringsfactor en de voorlopige bedragen per eenheid die in deze circulaire zijn vermeld in paragraaf 5.2.5 en in bijlage 1. Daarnaast worden de basisgegevens overgenomen van het jaar 2012.

6. Meerjarenperspectief

6.1. Opbouw uitkeringen 2014-2017

Tabel 6.1 geeft de voorlopige opbouw van de uitkeringen voor de jaren 2014 tot en met 2017. De meerjarenraming is geactualiseerd ten opzichte van de junicirculaire 2012 en gaat uit van het bedrag aan uitkeringen dat voor 2013 is geraamd in paragraaf 5.1. De mutaties zijn gegroepeerd per cluster.

Tabel 6.1 Opbouw uitkeringen 2014-2017 (mln €)

	2014	§	2015	2016	2017
Uitkeringen voorafgaand jaar (beginstand)	16.500,547		17.068,467	16.786,701	17.446,636
algemene mutaties					
- accres	691,000	§ 1	127,000	564,000	443,000
- aanvullende algemene mutatie	12,085		20,745	-	
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	-8,500		-8,500	-8,500	-
- Regeerakkoordkorting 100 miljoen	-20,000				
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	0,000		0,000	0,000	0,000
- EU-richtlijn invordering				0,090	
- A+O fonds	pm		pm	pm	pm
- Waarderingskamer	pm		pm	pm	pm
cluster eigen inkomsten					
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	0,000		0,000	0,000	0,000
cluster werk en inkomen					
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	-1,200		-0,800	-	
cluster zorg					
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	-32,000				
- uitvoeringskosten inburgering	pm				
cluster educatie					
- ingroeieregeling OHV	8,500		8,500	8,500	-
cluster bevolkingszaken					
- mGBA en ORRA	-13,000		-		
cluster openbare orde en veiligheid					
- mannenopvang			-1,200		
cluster bestuursorganen					
- professionaliseringsfonds burgemeesters				pm	
- verminderen aantal politieke ambtsdragers			-110,000		
cluster overig/algemene ondersteuning					
- Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP)			-146,746	122,000	
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen (excl. Wmo)					
- mutaties van invloed op omvang GF	-68,965		-170,765	-26,155	-1,622
Uitkeringen (excl. Wmo)	17.068,467		16.786,701	17.446,636	17.888,014
waarvan					
- algemene /aanvullende uitkeringen	15.916,517		15.805,663	16.491,988	16.935,673
- integratie- en decentralisatie-uitkeringen	1073,351		902,439	876,049	873,742
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	59,739		59,739	59,739	59,739
- suppletie-uitkering bommenregeling	18,860		18,860	18,860	18,860
- Wmo	pm		pm	pm	pm

6.2. Mutaties algemene uitkering

6.2.1. Meerjarige ontwikkeling uitkeringsfactor

Tabel 6.2.1 geeft de ontwikkeling weer van de voorlopige uitkeringsfactoren voor de jaren 2013 tot en met 2017. De toename van de uitkeringsfactor wordt vooral bepaald door een

opwaarts effect van de accessen en door een neerwaarts effect als gevolg van de groei van de uitkeringsbasis.

Tabel 6.2.1 Uitkeringsfactoren 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
voorlopige uitkeringsfactor, jaar t	1,468	1,509	1,507	1,544	1,577
verschil t.o.v. jaar t-1		0,041	-0,002	0,037	0,033
waarvan					
- algemene mutaties		0,057	0,012	0,046	0,037
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontwikkeling uitkeringsbasis (incl. OZB)		-0,017	-0,013	-0,008	-0,004
- overige ontwikkelingen		0,002	0,000	0,000	0,001

Het meerjarenperspectief is gebaseerd op de ramingen in lopende prijzen. Gemeenten die hun meerjarenraming opstellen in constante prijzen moeten de uitkeringsfactor corrigeren voor de nominale ontwikkeling. Bij wijze van handreiking wordt hier een methode uiteengezet waarmee omrekening naar constante prijzen kan worden verricht. Centraal staat de prijsontwikkeling van het BBP, zoals vermeld in hoofdstuk 1. Deze prijsontwikkeling wordt op de ramingen van het gemeentefonds geprojecteerd en vervolgens uitgedrukt in punten van de uitkeringsfactor. De uitkeringsfactoren in constante prijzen worden verkregen door de uitkomsten in mindering te brengen op het meerjarenbeeld van de uitkeringsfactoren, zoals dat wordt gegeven in tabel 6.2.1. In tabel 6.2.2 is deze methode toegepast. De tabel geeft de uitkeringsfactoren 2014-2017 in constante prijzen van 2013 na correctie voor deze inflatiepercentages. In de eigen gemeentelijke situatie kan de geraamde inflatie afwijken van het percentage dat hier wordt gebruikt in de berekeningen. U zou in dat geval de regel loon-/prijsmutatie op die afwijkende raming moeten afstemmen.

Tabel 6.2.2 Raming uitkeringsfactoren 2014-2017 in constante prijzen van het jaar 2013

	2014	2015	2016	2017
omvang gemeentefonds, jaar t-1 (mln euro)	16.500,5	17.068,5	16.786,7	17.446,6
loon-/prijsmutatie (mln euro)	288,8	298,7	293,8	348,9
cumulatief (mln euro)	288,8	587,5	881,2	1.230,2
één punt uitkeringsfactor, jaar t (mln euro)	11,9	11,8	12,0	12,0
loon-/prijsmutatie cumulatief (in punten UF)	24	50	73	103
uitkeringsfactoren in lopende prijzen	1,509	1,507	1,544	1,577
af: nominale ontwikkeling	0,024	0,050	0,073	0,103
uitkeringsfactoren in constante prijzen	1,485	1,457	1,471	1,474

6.3. Verzameltabel

De opbouwtable 2014-2017 (tabel 6.1) bevat onderdelen die in deze circulaire niet zijn toegelicht. Informatie over deze onderdelen vindt u in voorafgaande circulaire. Tabel 6.3 geeft per onderwerp de vindplaats van die informatie.

Tabel 6.3 Verzameltabel 2014-2017

Onderwerp/maatregel	Circulaire/vindplaats toelichting
algemene mutaties	
- aanvullende algemene mutatie	mei 2011, § 1.1
- EU-richtlijn invordering	september 2011, § 5.3
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	juni 2012, § 4.2
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	mei 2005, § 5.1
cluster eigen inkomsten	
- suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers	juni 2012, § 4.2
cluster educatie	
- ingroeieregeling OHV	mei 2005, § 5.1
cluster werk en inkomen	
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	mei 2009, § 3.4
cluster maatschappelijke zorg	
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	juni 2012, § 4.7
cluster bevolkingszaken	
- mGBA en ORRA	juni 2012, § 4.6
cluster bestuursorganen	
- verminderen aantal politieke ambtsdragers	december 2010, § 4.2
cluster overig/algemene ondersteuning	
- Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP)	september 2011, § 4.4

7. Integratie- en decentralisatie-uitkeringen

7.1. Opbouw integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Tabel 7.1 vermeldt de opbouw van de integratie- en decentralisatie-uitkeringen 2012 tot en met 2017. De mutaties in de uitkeringen worden toegelicht in de volgende paragrafen. De kolom "vindplaats" in de tabel verwijst naar de desbetreffende paragraaf.

Tabel 7.1 Integratie-uitkeringen (IU) en Decentralisatie-uitkeringen (DU) 2012-2017 (mln €)

Uitkeringsjaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Cluster	Vindplaats
Uit eerdere circulaires (valt vrij in maatstavenstelsel)								
- WUW-middelen	8,968	3,175	2,893	2,672	2,361	1,599	wegen en water	Stb. 2001, 415
- knelpunten verdeelproblematiek	3,034	3,120	3,224	3,298	3,374	3,451	overig	septcirc. 2006 \$ 5.8
- bibliotheken	5,791						sport, kunst & ontspan.	juni 2007, \$ 3.7
Uit eerdere circulaires (mutatie op omvang gemeentefonds)								
- aanpak kindermishandeling	47,232	pm					zorg	meirc. 2011 \$ 5.2
- brede school, sport en cultuur							educatie	junicirc. 2012 \$ 6.15
- homo-emancipatie							zorg	septcirc. 2011 \$ 7.2
- bewonersinitiatieven wijken (G18)	4,689						zorg	septcirc. 2008 \$ 7.4
- nationaal actieplan sport en bewegen							zorg	meirc. 2011 \$ 5.4
- beeldende kunst en vormgeving	13,500	13,500	13,500	13,500	13,500	13,500	sport, kunst & ontspan.	meirc. 2008 \$ 5.15
- taalcoaches							educatie	meirc. 2009 \$ 5.4
- polarisatie en radicalisering							OOV	septcirc. 2010 \$ 6.4
- bewonersinitiatieven wijken (G31 en een aantal andere gemeenten)							zorg	septcirc 2011 \$ 7.3
- vrouwen uit etnische minderheden							zorg	septcirc. 2008 \$ 7.13
- pilot gemengde scholen	5,785						educatie	septcirc. 2008 \$ 7.14
- cultuurparticipatie	11,922	23,614	0,000	3,356			educatie	septcirc. 2008 \$ 7.15
- spoorse doorsnijdingen							wegen en water	novcirc. 2009 \$ 4.9
- innovatietrajecten inburgering							zorg	septcirc. 2009 \$ 8.5
- SLOK							fysiek milieu	novcirc. 2009 \$ 4.8
- maatschappelijke opvang	298,528	297,528	297,528	297,528	297,528	297,528	zorg	junicirc. 2012 \$ 6.21
- vrouwenopvang	105,554	105,105	105,105	105,105	105,105	105,105	zorg	junicirc. 2012 \$ 6.16
- gezond in de stad	5,023	5,023	5,023	5,023	5,023	5,023	zorg	septcirc. 2009 \$ 8.25
- leefbaarheid en veiligheid							OOV	septcirc. 2009 \$ 8.13
- Antillianengemeenten	4,485	0,000					zorg	junicirc. 2012 \$ 6.8
- aanpak Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren	12,400						zorg	septcirc. 2009 \$ 8.11
- jeugdwerkloosheid							werk & ink	meirc. 2011 \$ 5.7
- herbestemming en herontwikkelen aandachtswijken	0,396						VHROSV	septcirc. 2010 \$ 6.6
- jeugd	25,500	25,500	25,500	21,700	21,700	21,700	zorg	junicirc. 2012 \$ 6.9
- ISV	147,811	152,851	139,061				VHROSV	junicirc. 2010 \$ 4.6
- bodemsanering	21,328	20,553	20,766				fysiek milieu	septcirc. 2012 \$ 7.11
- ww mutatie t.o.v. junicirc.	0,750							
- herstructurering bedrijventerreinen (Topper)	4,943	0,855	1,190	0,000	0,522		VHROSV	septcirc. 2012 \$ 7.10
- ww mutatie t.o.v. junicirc.	1,525							
- versterking peuterspeelzaalwerk	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	zorg	septcirc. 2009 \$ 8.3

Uitkeringsjaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Cluster	Vindplaats
- Centra voor Jeugd en Gezin wv mutatie t.o.v. junicirc.	368,137	383,137	383,137	383,137	383,137	383,137	zorg	septcirc. 2012 § 7.3
- alle troeven in handen	0,700						zorg	novcirc. 2009 § 4.10
- vadercentra							zorg	junicirc. 2010 § 4.14
- duizend en één kracht							zorg	junicirc. 2010 § 4.15
- uitvoeringskosten Wwik	16,482						werk & ink	junicirc. 2010 § 4.16
- Zuiderzeelijn	0,300						wegen en water	junicirc. 2012 § 6.7
- rolstoelvoorzieningen							zorg	junicirc. 2010 § 4.20
- bevordering arbeidsinschakeling alleenstaande ouders WWB							werk & ink	septcirc. 2011 § 7.8
- Pleken in de Delta							overig	septcirc. 2011 § 7.9
- nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK)	35,085	21,507	11,898	11,794			VHROSV	septcirc. 2012 § 7.6
- wv mutatie t.o.v. junicirc.	14,695	6,728	2,187	1,861			educatie	septcirc. 2012 § 7.12
- vsv-programmagelden RMC-regio's G4	6,125	6,700	6,700	6,700				
- wv mutatie t.o.v. junicirc.	0,150							
- bestaand Rotterdam gebied	2,527	2,527	2,527	2,527	pm		VHROSV	septcirc. 2011 § 7.12
- sterke regio's	0,000	5,900	0,000	2,000	1,100		wegen en water	septcirc. 2011 § 7.13
- eigen kracht	0,900	0,900	0,050				zorg	junicirc. 2012 § 6.3
- w.v. mutatie t.o.v. junicirc. ¹	0,050	0,050	0,050					
- invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg	10,500	15,750					zorg	septcirc. 2012 § 7.2
- w.v. mutatie t.o.v. junicirc.	-0,300	15,750						
- regionale coördinatie nazorg ex-gedeïneerden	0,550	pm	pm				zorg	septcirc. 2011 § 7.15
- Green Deal							fysiek milieu	junicirc. 2012 § 6.13
- stimuleringsregeling oversampling WoON							overig	deccirc. 2011 § 3.6.1
- onderwijsexperiment Zwanenbos							educatie	deccirc. 2011 § 3.6.5
- nationaal programma kwaliteitssprong Zuid	1,400	1,400	1,400	1,400			overig	junicirc. 2012 § 6.5
- LHBT-emanipatiebeleid	0,850	0,850	0,850				zorg	septcirc. 2012 § 7.9
- w.v. mutatie t.o.v. junicirc.	0,100	0,100	0,100					
- rijksbijdrage IODS kwaliteitsprojecten	9,665						groen	junicirc. 2012 § 6.14
- zichtbare schakel		10,000	10,000				zorg	septcirc. 2012 § 7.5
- w.v. mutatie t.o.v. junicirc.		0,837	0,837					
- veiligheidshuizen		7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	OOV	junicirc. 2012 § 6.11
- landelijk platform woonoverlast	0,050						OOV	junicirc. 2012 § 6.17
Nieuw								
- WE CAN Young	0,300	0,300	0,300				zorg	septcirc. 2012 § 7.8
- Quick Wins Binnenhavens	10,000						wegen en water	septcirc. 2012 § 7.7
Totaal integratie- en decentralisatie-uitkeringen	1,225,460	1,142,494	1,073,351	902,439	876,049	873,742		
Waarvan met invloed op omvang GF	1,207,667	1,136,199	1,067,234	896,469	870,314	868,692		
Verschil t.o.v. vorig jaar (naar de opbouwtabellen 4.1 t/m 6.1)	158,394	-71,468	-68,965	-170,765	-26,155	-1,622		

1 Het betreft de gemeente Helmond.

7.2. Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg

In paragraaf 6.12 van de junicirculaire 2012 is voor 2012 ten onrechte een bedrag van € 100.000 toegekend aan de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. Deze mutatie wordt in deze circulaire teruggedraaid. Het Rijk zal het bedrag aan de grootstedelijke regio's Amsterdam, Rotterdam en Haaglanden uitkeren.

Voor de invoeringskosten van de decentralisatie jeugdzorg in 2013 is € 48 miljoen beschikbaar. Over de verdeling van deze budgetten heeft in juli 2012 bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Conform afspraak wordt in deze circulaire de verdeling bekendgemaakt van de eerste € 24 miljoen (gemeenten krijgen hiervan € 15,750 miljoen). De verdeling van het resterende bedrag van eveneens € 24 miljoen wordt bij de meicirculaire 2013 bekendgemaakt. Het bedrag voor gemeenten ad € 15,750 miljoen wordt verdeeld op basis van het aantal jongeren (2/3e deel) en een vast bedrag voor iedere gemeente (1/3e deel). Een overzicht met de toekenning per gemeente in 2013 is opgenomen in bijlage 7.

Naast de gemeenten krijgen provincies € 1,950 miljoen, de drie grootstedelijke regio's € 0,450 miljoen en de transitiecommissie € 0,750 miljoen. Voor onderzoek, congressen en andere ondersteunende activiteiten is € 5,1 miljoen gereserveerd. Over het resterende bedrag ad € 24 miljoen, waarover u in de meicirculaire 2013 wordt bericht vindt begin 2013 bestuurlijk overleg plaats.

7.3. Centra voor Jeugd en Gezin

Met ingang van 2013 wordt er € 15 miljoen structureel toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin.

In het kader van het Begrotingsakkoord 2013 investeert het Ministerie van VWS extra in het bevorderen van een gezonde leefstijl van de jeugd. Onderdeel hiervan is een extra contactmoment van de jeugdgezondheidszorg met adolescenten vanaf 14 jaar. Hiervoor is structureel € 15 miljoen beschikbaar. Met dit extra contactmoment kan de jeugdgezondheidszorg passende zorg leveren voor jongeren in de leeftijd van het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Het contactmoment kan behalve op een gezond gewicht voor pubers ingaan op onderwerpen zoals veilig vrijen, het gebruik van alcohol en drugs, pesten en depressie en het bevorderen van weerbaarheid. Deze aanpak sluit aan bij de omslag in het leefstijlbeleid van VWS, om bij preventieactiviteiten meer de nadruk te leggen op maatwerk in de adviezen in plaats van collectieve voorlichting.

Voor verdere informatie wordt verwezen naar: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/06/25/kamerbrief-over-extra-middelen-bestrijding-overgewicht-bij-kinderen.html>. De totale bedragen per gemeente van de decentralisatie-uitkering, voor zowel 2012 als 2013, zijn opgenomen in bijlage 10.

7.4. Maatschappelijke opvang

Ten opzichte van de junicirculaire 2012 zijn de volumina van de maatstaven geactualiseerd. Bijlage 9 bevat per gemeente een overzicht van de uitkering voor de jaren 2010 tot en met 2013.

7.5. Zichtbare Schakels

In paragraaf 6.18 van de junicirculaire 2012 is de decentralisatie-uitkering Zichtbare Schakels aangekondigd. Het betreft middelen om de lopende projecten rondom de wijkverpleegkundigen als Zichtbare Schakels uit dit programma te borgen. Naar aanleiding van aanvullende informatie van ZonMw over de lopende Zichtbare Schakelprojecten is gebleken dat er een correctie dient plaats te vinden op de bedragen per gemeente zoals opgenomen in de junicirculaire 2012. Daarbij is uitgegaan van de gegevens van 20 april 2012. De correctie bestaat uit:

- verrekening op basis van de verschillende looptijden van de projecten;
- splitsing van het budget over de afzonderlijke gemeenten, die nu onder eenzelfde project vallen;
- toevoeging van de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge en Roosendaal en het vervallen van de gemeente Rucphen;
- evenredige korting op alle projecten om op € 10 miljoen per jaar uit te komen.

De gecorrigeerde bedragen per gemeente, voor zowel 2013 als 2014, zijn opgenomen in bijlage 6.

7.6. Nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK)

Als gevolg van een decentralisatietendens voor de ruimtelijke ordening decentraliseert het Ministerie van IenM specifieke uitkeringen in het kader van projecten voor nationale gebiedsontwikkelingen. Het betreft de gemeenten en projecten: Emmen (Dierenpark Emmen), Kampen (IJsseldelta), Rotterdam (Hart van Zuid), Tilburg (Sporzone) en Zaanstad (Inverdan). De bedragen voor de projecten BIRK zijn met 5% gekort vanwege de afdracht van het Rijk aan het BTW-compensatiefonds. Dat is hetzelfde percentage - als onderbouwd door een onafhankelijk onderzoek - als in 2007/2008, toen rijksbreed de te decentraliseren budgetten voor diezelfde BTW-afdracht gekort zijn. De bedragen per gemeente zijn opgenomen in bijlage 4.

Daarnaast zijn ten opzichte van de junicirculaire 2012 de bedragen voor de gemeenten Amsterdam en Zaltbommel gewijzigd (zie bijlage 4).

7.7. Quick Wins Binnenhavens

Via de decentralisatie-uitkering Binnenhavens ontvangt de gemeente Venray € 4 miljoen, de gemeente Oss € 4 miljoen, de gemeente Tiel € 0,7 miljoen en de gemeente Bergen op

Zoom € 1,3 miljoen. Deze gemeenten kunnen de eventueel betaalde BTW terugvorderen via het BTW-compensatiefonds.

De genoemde gemeenten hebben plannen ingediend waarmee het landelijke netwerk van overslagvoorzieningen ten behoeve van containervervoer over water wordt versterkt. De aanvragen voldoen aan de gestelde randvoorwaardelijke criteria.

7.8. WE CAN Young

Via de decentralisatie-uitkering WE CAN Young ontvangen vijftien gemeenten in 2012, 2013 en 2014 elk € 20.000 euro per jaar. Een overzicht met de toekenning per gemeente is opgenomen in bijlage 11. Deze gemeenten willen zich inzetten voor de gezamenlijke doelstelling de relationele en seksuele weerbaarheid van jongeren te vergroten en daarmee een bijdrage leveren aan de preventie van geweld tegen vrouwen. Jongeren (changemakers) worden zich bewust van de ongelijkheid en stereotiepe beeldvorming die ten grondslag ligt aan geweld en proberen met eigen acties een cultuurverandering te realiseren.

7.9. LHBT-emancipatiebeleid

Via de decentralisatie-uitkering LHBT-emancipatiebeleid (LHBT: Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen en Transgender personen) ontvangen de gemeenten Alkmaar, Almere, Enschede, Lelystad en Tilburg in 2012, 2013 en 2014 ieder € 20.000 per jaar. Deze gemeenten hebben als gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBT verder te bevorderen, in Nederland en waar mogelijk ook internationaal.

7.10. Herstructurering bedrijventerreinen (Topper)

Op grond van het regeerakkoord en de bestuurlijke afspraken worden de Topper-subsidies aan gemeenten waar mogelijk en wenselijk gedecentraliseerd. In 2012 gaat het om een eenmalige decentralisatie-uitkering van in totaal € 1.525.000. De verdeling is als volgt: Breda (Spinola/ Terheijdenseweg; € 661.000), Hengelo (Twentekanaal Hengelo Middengebied; € 240.000), Zaanstad (Kanaalzone Zaanstad; € 384.000), Eindhoven (De Hurk; € 240.000).

7.11. Bodemsanering

De decentralisatie-uitkering Bodemsanering wordt voor het uitkeringsjaar 2012 incidenteel verhoogd met € 0,750 miljoen ten gunste van de gemeenten Amsterdam (pilot nazorg; € 100.000), Enschede (sanering Poolmansweg; € 600.000) en Zwolle (symposium proeftuin water; € 50.000).

7.12. Vsv-programmagelden RMC-regio's G4

Voor het jaar 2012 ontvangt de gemeente Amsterdam een eenmalige aanvullende uitkering van € 150.000 voor de invoering van passend onderwijs, in samenhang gezien met voortijdig schoolverlaten (VSV) en de invoering van de Zorg voor Jeugd in Amsterdam.

8. Overige mededelingen

8.1. Loon- en prijsontwikkeling

Wij geven zoals gebruikelijk een indicatie voor de loon- en prijsontwikkeling die van invloed is op de overheidsuitgaven. De gegevens zijn afkomstig van het Centraal Planbureau (CPB). Het betreft macro-indicatoren die een beeld geven van de algemene trendmatige ontwikkeling. Zij zijn met de nodige terughoudendheid toe te passen op individueel gemeentelijk niveau.

Tabel 8.1 geeft de twee loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector: de prijsmutaties van de netto materiële overheidsconsumptie (goederen en diensten) en van de lonen en salarissen. Daarnaast wordt de prijsmutatie van het BBP vermeld. Deze indicator is voor het gemeentefonds van belang, omdat zij door het Rijk op alle beleidsterreinen als deflator wordt gebruikt om de nominale uitgaven reëel te maken. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB (www.cpb.nl).

Tabel 8.1 Prijsmutaties per jaar 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
overheidsconsumptie				
- netto materiële consumptie	1,7%	1,1%	1½%	3¼%
- lonen en salarissen	0,7%	0,5%	2%	0%
algemene prijsontwikkeling				
- prijsmutatie BBP	1,40%	1,40%	1¼%	1¼%

Bron: MEV2013.

De algemene uitkering wordt gebruikelijk in lopende prijzen weergegeven. Ook de uitkeringsfactor luidt dus in lopende prijzen. Voor een vertaling van de meerjarige uitkeringsfactor in constante prijzen verwijzen wij naar tabel 6.2.2 in deze circulaire. Wij verwijzen u daarnaast voor verdere gegevens naar hoofdstuk 1.

8.2. Financieel overzicht gemeenten 2012

Samenvatting

Uit de analyse van de gemeentefinanciën volgens de vaste methode van het Financieel Overzicht Gemeenten (FOG) blijkt dat – gecorrigeerd voor taakmutaties, areaal- en prijsontwikkeling – tot en met 2009 een grote stijging van inkomsten en uitgaven op de gemeentelijke beleidsterreinen heeft plaatsgevonden. In de periode 2010-2012 zien we daarentegen een flinke daling. De komende jaren krijgen gemeenten naar verwachting te maken met een daling van de financiële ruimte, waarbij geen rekening is gehouden met het

beleid van het nieuwe kabinet. Deze analyse is gebaseerd op een aantal aannames en ramingen die de uitkomsten onzeker maken. Desalniettemin wijst het FOG op de noodzaak voor gemeenten om zich te bezinnen op hun budgettaire beleid voor de komende jaren.

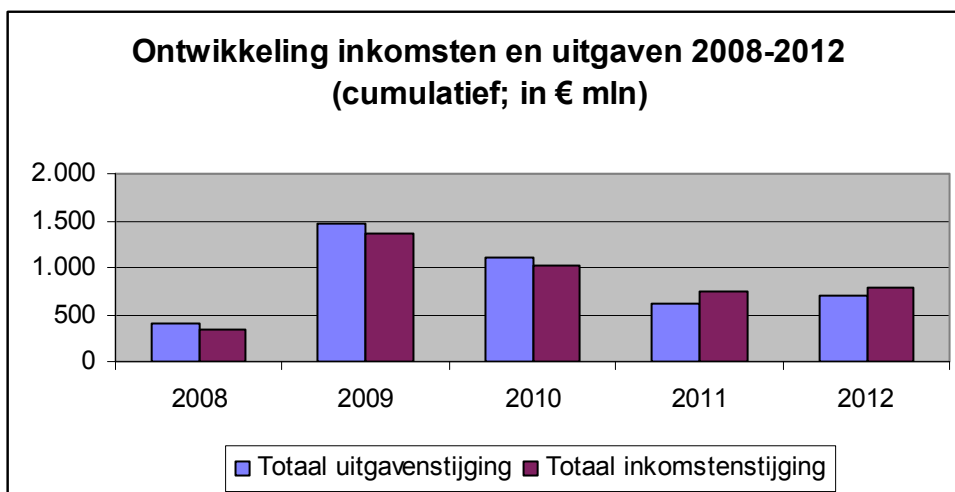
Terugblik

In tabel 8.2.1 wordt teruggekeken naar de financiële positie van gemeenten in de jaren 2008-2012. In de analyse is gebruik gemaakt van de gemeentelijke begrotingscijfers die door het CBS zijn opgesteld. Het gaat daarbij steeds om de netto-uitgaven: de lasten zijn verminderd met de taakgebonden baten, zoals ontvangen specifieke uitkeringen en de opbrengst van heffingen. De verschillen tussen 2008 en 2012 zijn gecorrigeerd voor de effecten van veranderingen in het gemeentelijke takenpakket (taakmutaties), de effecten van de prijsontwikkeling en de effecten van de groei van inwoners, woningen en andere gemeentelijke ontwikkelingen (areaalontwikkeling). De uitkomsten geven volgens deze aanpak een zo goed mogelijke benadering van de gevolgen van gemeentelijke keuzes.

Tabel 8.2.1 Ontwikkeling inkomsten en uitgaven 2008-2012 (cumulatief; x € 1 miljoen)

	2008	2009	2010	2011	2012
Uitgavenclusters					
Werk en inkomen	59	142	389	235	311
Maatschappelijke zorg	41	126	-325	-129	-249
Educatie	-8	41	-14	45	5
Kunst en ontspanning	30	216	216	139	111
Groen	22	143	133	65	40
VHROSV	39	140	130	-57	99
Oudheid	25	41	48	37	36
Riolering	-16	-27	-36	-56	-86
Reiniging	-28	-5	-17	-26	-66
Wegen en water	164	307	353	145	145
Openbare orde en veiligheid	119	248	153	170	251
Fysiek milieu	-42	-6	-35	-40	19
Bevolkingszaken	-7	51	63	38	61
Bestuursorganen	15	44	40	43	29
Totaal uitgavenstijging	413	1.462	1.098	607	705
Inkomstenclusters					
Algemene uitkering	129	1.096	666	581	386
OZB	1	106	134	146	262
Overige eigen middelen	201	160	229	9	139
Totaal inkomstenstijging	330	1.361	1.029	735	787

In de jaren 2008 en 2009 zijn de gemeentelijke inkomsten verruimd, waarmee de gemeenten op nagenoeg alle uitgavenclusters hebben geïntensiveerd. De stijging van de gemeentelijke inkomsten in die periode bedraagt € 1,4 miljard. In de periode 2010-2012 zien we echter een daling van de gemeentelijke inkomsten met € 0,6 miljard. Gemeenten zijn in deze periode vooral minder gaan uitgeven op de clusters Maatschappelijke zorg, Kunst en ontspanning, Groen en Wegen en water.

Vooruitblik

In tabel 8.2.2 is een beeld gegeven van de financiële ruimte van de gemeenten voor de jaren 2013 tot en met 2017. De basis wordt ontleend aan gegevens uit de Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen (OSU) 2012, gemeentelijke begrotingsgegevens over 2012 en de junicirculaire gemeentefonds 2012. De ontwikkeling van jaar op jaar bestaat uit correcties voor taakmutaties, prijsontwikkeling en areaalontwikkeling. De feitelijke uitkomsten zijn erg onzeker. Onderdeel van de Overige eigen middelen (OEM) is het grondbedrijf van gemeenten waarvoor onduidelijk is hoe dit zich de komende jaren zal ontwikkelen.

Tabel 8.2.2 Ontwikkeling inkomsten en uitgaven 2013-2017 (cumulatief; x € 1 miljoen)					
	2013	2014	2015	2016	2017
Kostenontwikkeling	1.486	2.626	3.301	3.955	4.629
Algemene middelen					
Taakmutaties	-85	-340	-478	-486	-486
Areaal	518	791	929	1.006	1.092
Prijzen	358	777	1.135	1.553	1.972
Specifieke middelen					
Taakmutaties	-39	-55	-55	-55	-55
Areaal	595	1.155	1.332	1.339	1.347
Prijzen	138	299	437	599	760
Inkomstenontwikkeling	736	1.892	2.349	3.116	3.740
Gemeentefonds					
Accres	-69	502	666	1.172	1.515
Taakmutaties	-81	-333	-458	-475	-475
OZB	93	150	198	255	311
OEM	99	174	228	282	337
Specifieke uitkeringen	694	1.399	1.715	1.882	2.051
Financiële ruimte	-750	-734	-952	-839	-889

Volgens de analyse is er de komende jaren een negatieve financiële ruimte. Dit wordt met name veroorzaakt doordat, onder de gehanteerde veronderstellingen, de ontwikkeling van het gemeentefonds in de jaren 2013 en 2015 kleiner is dan de prijs- en areaalontwikkelingen.

8.3. Herverdeling wegenbeheer

Het groeipercentage voor de bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen bedraagt voor de jaren 2012 en 2013 respectievelijk 2,3% en 1,5%.

Sinds 1993 dient een aantal gemeenten op grond van de artikelen 22 en 24 van de Wet herverdeling wegenbeheer (WHW) een uitkering te verstrekken aan een waterschap voor het beheer van wegen. De hoogte van de uitkering is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg (Stb.1994, 427). Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau.

De berekening is voor 2012 definitief en voor 2013 voorlopig. Zij volgt de formule: $(a+b)*c$, waarin a staat voor het bedrag van de uitkering in het voorafgaande jaar, b voor een bedrag ter grootte van 3,125% van de uitkering in 1993 (de vaste verhoging volgens artikel 21, lid 4) en c voor de uitkomst van de berekening $(100 + \dots)/100$ (de groeifactor). Deze laatste factor wordt op grond van artikel 22, lid 5, bepaald door de nominale component, een percentage dat volgens een vaste methode wordt afgeleid van de prijsstijging van de overheidsconsumptie.

Voor het jaar 2012 wordt het groeipercentage definitief vastgesteld op 2,3%. Dit is het saldo van de raming voor 2012 (naar huidig inzicht 2,5%) en de nacalculatie over 2011 (-0,2%). Voor het jaar 2013 wordt het groeipercentage voorlopig vastgesteld op 1,5%. Dit

komt overeen met de huidige raming van de prijsstijging van de overheidsconsumptie in het jaar 2013.

8.4. Aanvullende uitkeringen artikel 12 Financiële-verhoudingswet en ICL-bijdrage Lelystad

In 2012 is besloten over de aanvragen van de gemeenten Boarnsterhim en Millingen aan de Rijn² voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2011. De aanvragen zijn gedaan op grond van artikel 12 Financiële-verhoudingswet (Fvw). De gemeente Boarnsterhim heeft voor het eerst over het jaar 2010 een aanvullende uitkering ontvangen. Voor het jaar 2011 is een besluit over het verzoek om een aanvullende uitkering genomen. Voor 2012 en de jaren daarna loopt het afrondende onderzoek van de inspecteur nog.

De gemeente Millingen aan de Rijn heeft voor het jaar 2011 voor het eerst een beroep gedaan op een aanvullende uitkering krachtens artikel 12 Fvw. Het onderzoek naar de aanvraag over het jaar 2012 loopt nog.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de meest recente en thans lopende aanvullende uitkeringen op grond van artikel 12 Fvw.

Tabel 8.4.1 Overzicht verstrekte/te verstrekken aanvullende uitkeringen (bedragen x € 1.000)

Gemeente	2011	2012	2013	2014
Loppersum	1.884	1.640	925	
Boarnsterhim	2.985	p.m.	p.m.	p.m.
Millingen aan de Rijn	1.477	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal verstrekte/te verstrekken aanvullende uitkeringen	6.346	1.640	925	

De gemeente Lelystad ontvangt al geruime tijd de zogenaamde Interdepartementale Commissie Lelystad (ICL)-bijdrage. Die aanvullende uitkering ten laste van het gemeentefonds is eveneens gebaseerd op artikel 12 Fvw.

Binnen het kader van de destijds daarover vastgelegde afspraken wordt deze bijdrage jaarlijks vastgesteld door de fondsbeheerders. Basis daarvoor is de rapportage van de provinciaal toezichthouder. Recentelijk is de bijdrage voor 2012 vastgesteld.

Bij de instelling van de ICL-bijdrage is een indexatie afgesproken op basis van het percentage prijsstijging overheidsconsumptie, zoals in paragraaf 8.1 van deze circulaire vermeld bij het onderwerp Herverdeling wegenbeheer. Daarmee is de basis voor de groeivoet voor het jaar 2013 bekend. De fondsbeheerders hebben bij hun besluit over het jaar 2012 het voornemen aangekondigd de bijdrage 2013 (en verder) echter niet te indexeren. De motivatie daarvoor is de - ten tijde van het besluit - verwachte besluitvorming van het kabinet over de bezuinigingsmaatregelen bij de begroting 2013, welke inmiddels zijn neergelegd in het Begrotingsakkoord 2013. Deze maatregelen leiden

² Over de financiële en bestuurlijke situatie van de gemeente is nog bestuurlijk overleg gepland voor medio september. Spoedig daarna wordt het besluit genomen.

er toe dat de nominale ontwikkeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds in 2013 negatief is. Een groei van de ICL-bijdrage is in dat licht niet verdedigbaar. Over dit voorgenomen besluit vindt nog overleg plaats met de gemeente Lelystad.

Tabel 8.4.2 Overzicht ICL-bijdrage Lelystad (bedragen x € 1.000)

ICL-bijdrage Lelystad	2011	2012	2013
	15.032	15.362	p.m.*

* het besluit over de bijdrage 2013 wordt op basis van het provinciale verslag in de loop van 2013 vastgesteld.

8.5. Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen

In artikel 13, lid 5, van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) is bepaald dat jaarlijks, in overleg met de ministers die het aangaat, wordt bezien of een decentralisatie-uitkering kan worden gewijzigd in een integratie-uitkering of een algemene uitkering. In tabel 7.1 zien we dat de meeste decentralisatie-uitkeringen niet structureel zijn. Van omzetting naar een integratie-uitkering of algemene uitkering is voor die decentralisatie-uitkeringen dan ook vooralsnog geen sprake. Voor de decentralisatie-uitkeringen Beeldende kunst en vormgeving, Centra voor Jeugd en gezin, Gezond in de stad, Jeugd, Maatschappelijke opvang, Versterking peuterspeelwerk en Vrouwenopvang geldt dat deze niet aan alle gemeenten worden uitgekeerd en/of nu nog niet kunnen worden verdeeld via de maatstaven van de algemene uitkering. Daarom kunnen deze decentralisatie-uitkeringen (nu nog) niet worden omgezet in een algemene uitkering of integratie-uitkering. Van de per 2013 nieuw opgenomen decentralisatie-uitkeringen wordt bij ontwerpbegroting 2014 van het gemeentefonds bezien of ze kunnen worden omgezet naar een integratie-uitkering of algemene uitkering.

8.6. EMU-saldo

8.6.1. Wet Houdbare overheidsfinanciën

In september zal het wetsvoorstel Houdbare overheidsfinanciën aan de Tweede Kamer worden aangeboden. In het wetsvoorstel wordt geregeld dat medeoverheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren in het kader van het respecteren van de Europese begrotingsdoelstellingen. Over deze inspanningen wordt aan het begin van een kabinetsperiode bestuurlijk overleg gevoerd tussen het Rijk en de medeoverheden.

In het wetsvoorstel wordt gestuurd op een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk. Zo wordt voorkomen dat het toezicht zich richt op de individuele gemeente, provincie of waterschap. Het voorkomt ook dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van een medeoverheid als een knellende norm gaat werken. Voor wat betreft het toezicht op het EMU-saldo wordt volstaan met monitoring en toezicht op macroniveau. Het in de junicirculaire 2012 genoemde beheersmodel en het proefdraaien daarmee in 2013 is daardoor komen te vervallen. Dit laat onverlet dat de

individuele referentiewaarde een aanknopingspunt kan bieden indien medeoverheden maatregelen moeten nemen vanwege een (dreigende) overschrijding van de macronorm voor het EMU-saldo. Het Rijk zal ter ondersteuning van de medeoverheden de nodige informatie verschaffen over de ontwikkeling van het macro EMU-saldo gedurende het jaar.

In de septembercirculaires voor het gemeente- en het provinciefonds worden gemeenten respectievelijk provincies geïnformeerd over hun individuele referentiewaarden. De individuele medeoverheden (gemeenten, provincies en waterschappen) verstrekken namelijk jaarlijks begrotingsinformatie over het EMU-saldo aan het CBS, via de zogenoemde EMU-enquête. Deze wordt jaarlijks voor 15 november aangeleverd en bevat gegevens over het lopende begrotingsjaar en de twee jaren daarop volgend. Het CBS heeft aan het einde van het betreffende jaar een voorlopig landelijk beeld van het EMU-saldo medeoverheden van de komende twee jaar. Indien hieruit blijkt dat de macronorm voor het EMU-saldo overschreden wordt, zullen de gemeenten, provincies en waterschappen hierover en over het individuele EMU-saldo worden geïnformeerd. Gemeenten, provincies en waterschappen zullen op basis hiervan maatregelen moeten nemen. De individuele referentiewaarden en eventuele overschrijding daarvan bieden hiervoor aanknopingspunten. Als in de aanloop naar het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) in het voorjaar blijkt dat ondanks de getroffen maatregelen nog steeds een overschrijding dreigt van de macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden, is dit onderdeel van het bestuurlijk overleg met de medeoverheden. Over de uitkomst van het Bofv koppelen de koepels terug aan hun leden. In het najaars-Bofv wordt het EMU-saldo opnieuw besproken. Als input hiervoor dient een geactualiseerde EMU-enquête samen met de tweede kwartaalrapportage bij het CBS en de geactualiseerde raming van het CPB over de ontwikkeling van het EMU-saldo. Ook over de uitkomst van dit overleg koppelen de koepels terug richting hun leden.

8.6.2. Macroreferentiewaarde EMU-saldo medeoverheden

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal -0,5% BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van -3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 10 mei 2012 is afgesproken dat ook voor 2013 wordt vastgehouden aan de bestaande EMU-norm van maximaal -0,5% BBP voor de medeoverheden. De EMU-grens voor medeoverheden wordt de macroreferentiewaarde genoemd.

8.6.3. Individuele referentiewaarden EMU-saldo medeoverheden

Op basis van de overeengekomen macroreferentiewaarde van -0,5% BBP wordt per jaar een berekening gemaakt van de individuele referentiewaarden voor gemeenten, provincies en waterschappen. Deze referentiewaarden kunnen worden gebruikt als benchmark bij de EMU-enquête, waarin het EMU-saldo van individuele medeoverheden wordt geraamd. De

individuele referentiewaarden voor 2013 zijn berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

- de verdeling van de in totaal -0,5% BBP over individuele gemeenten en provincies heeft plaats gevonden op basis van de begrotingstotalen (na bestemming) 2012 van gemeenten en provincies;
- het geraamde BBP voor 2013 bedraagt € 622,235 miljard.

Onderstaande tabel geeft de maximale tekorten aan per bestuurslaag voor 2013, zowel in procenten van het BBP als in duizenden euro's. In bijlage 12 staan de individuele referentiewaarden per gemeente.

Maximaal tekort 2013 per bestuurslaag (x € 1000)

	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Totaal
Verdeling maximaal tekort 2013 (in % BBP)	0,38	0,07	0,05	0,5
Verdeling maximaal tekort 2013 (* € 1000) ¹	2.364.493	435.565	311.118	3.111.175

¹ Geraamde BBP 2013 = 622.235.000

Bijlagen

Septembercirculaire gemeentefonds 2012

Bijlage 1

Verdeeltabellen 2012 en 2013

Tabel 1: Verdeeltabel 2012 (stand september 2012; bedragen in € in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2012 stand juni 2012	wijzigingen sinds juni 2012	bedragen per eenheid 2012 (deze circulaire)
OZB (woningen eigenaar)	-0,0963%		-0,0963%
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,1043%		-0,1043%
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,1294%		-0,1294%
inwoners	133,38		133,38
nieuwbouwwoningen	1.292,90		1.292,90
krimp	397,63		397,63
kernen met minstens 500 adressen	28.180,76		28.180,76
OZB waarde niet woningen (in mln)	312,00		312,00
jongeren	225,23		225,23
ouderen	83,55		83,55
ouderen 75-85 jaar	27,63		27,63
wadden, t/m 2500 inwoners	189,02		189,02
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	147,72		147,72
wadden, vanaf 7501 inwoners	32,56		32,56
huishoudens met laag inkomen	86,86		86,86
huishoudens met laag inkomen (drempel)	364,98		364,98
bijstandsontvangers	1.512,64		1.512,64
ABW schaalnadeel	112.547,32		112.547,32
ABW schaalvoordeel	3.711,43		3.711,43
uitkeringsontvangers	108,73		108,73
minderheden	321,98		321,98
eenouderhuishoudens	147,72		147,72
klantenpotentieel lokaal	51,45		51,45
klantenpotentieel regionaal	15,48		15,48
leerlingen (V)SO	315,82		315,82
leerlingen VO	459,63		459,63
extra groei leerlingen VO	221,81		221,81
extra groei jongeren	169,94		169,94
land	32,83		32,83
land *% slechte grond	-1,67		-1,67
land *bodemfactor gemeente	29,81		29,81
binnenwater	40,30		40,30
buitenwater	23,10		23,10
oppervlak bebouwing	478,28		478,28
opp. bebouwing kern *bodemfactor kern	3.322,69		3.322,69
opp. beb. buitengebied *bf. buitengebied	1.646,31		1.646,31
woonruimten	178,49		178,49
woonruimten *bodemfactor kern	27,77		27,77
woonruimten *% slechte grond	25,84		25,84
opp. historische kernen, <40 ha	3.352,42		3.352,42
opp. historische kernen, 40-64 ha	7.027,02		7.027,02
opp. historische kernen, >64 ha	15.569,38		15.569,38
lengte historisch water	15,41		15,41
bewoonde oorden 1930	31,13		31,13
hist.woningen in bewoonde oorden	87,70		87,70
ISV (a)	14.824.166,19		14.824.166,19
ISV (b)	9.316.642,46		9.316.642,46
omgevingsadressendichtheid (OAD)	63,17		63,17
OAD *% slechte grond	0,21		0,21
oeverlengte * bodemfactor gemeente	7,15		7,15
oeverlengte *dichtheid *bf. gemeente	3,55		3,55
kernen	9.592,05		9.592,05
kernen *bodemfactor buitengebied	14.910,99		14.910,99
bedrijfsvestigingen	114,54		114,54
vast bedrag voor iedere gemeente ¹	276.621,66		276.621,66
vast bedrag voor Amsterdam	189.017.145,14	200.625,33	189.217.770,47
vast bedrag voor Rotterdam	109.667.734,88	200.625,33	109.868.360,21
vast bedrag voor Den Haag	81.217.699,34	200.625,33	81.418.324,67
vast bedrag voor Utrecht	44.861.145,95	200.625,33	45.061.771,28
vast bedrag Waddengemeenten	149.950,63		149.950,63
herindeling (per gemeente)	2.245.440,00		2.245.440,00
herindeling (per inwoner)	53,29		53,29
uitkeringsfactor	1,496	0,008	1,504

¹ Vanaf 2006 ontvangt Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

Tabel 2: Wijzigingen bedragen per eenheid verdeelmaatstaven per cluster (in €) alsmede wijzigingen uitkeringsfactor voor 2012

maatstaven	wijzigingen september 2012	algemene mutaties	cluster OOV
vast bedrag voor Amsterdam	200.625,330		200.625,33
vast bedrag voor Rotterdam	200.625,330		200.625,33
vast bedrag voor Den Haag	200.625,330		200.625,33
vast bedrag voor Utrecht	200.625,330		200.625,33
uitkeringsfactor	0,008	0,008	

Tabel 3: Verdeeltabel 2013 (stand september 2012; bedragen in € in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2013 stand juni 2012	wijzigingen sinds juni 2012	bedragen per eenheid 2013 (deze circulaire)
OZB (woningen eigenaar)	-0,1005%		-0,1005%
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,1083%		-0,1083%
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,1343%		-0,1343%
inwoners	134,31	-0,65	133,66
nieuwbouwwoningen	1.292,90		1.292,90
krimp	397,63		397,63
kernen met minstens 500 adressen	28.180,76		28.180,76
OZB waarde niet woningen (in mln)	312,00		312,00
jongeren	225,23		225,23
ouderen	83,55		83,55
ouderen 75-85 jaar	27,63		27,63
wadden, t/m 2500 inwoners	189,02		189,02
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	147,72		147,72
wadden, vanaf 7501 inwoners	32,56		32,56
huishoudens met laag inkomen	86,84		86,84
huishoudens met laag inkomen (drempel)	364,87		364,87
bijstandsontvangers	1.512,44	-38,05	1.474,39
ABW schaalnadeel	112.501,96		112.501,96
ABW schaalvoordeel	3.709,68		3.709,68
uitkeringsontvangers	108,72		108,72
minderheden	317,08	-2,06	315,02
eenouderhuishoudens	147,72		147,72
klantenpotentieel lokaal	51,45		51,45
klantenpotentieel regionaal	15,48		15,48
leerlingen (V)SO	315,82		315,82
leerlingen VO	467,74		467,74
extra groei leerlingen VO	221,81		221,81
extra groei jongeren	169,94		169,94
land	32,83		32,83
land *% slechte grond	-1,67		-1,67
land *bodemfactor gemeente	31,35		31,35
binnenwater	41,84		41,84
buitenwater	23,10		23,10
oppervlak bebouwing	478,28		478,28
opp. bebouwing kern *bodemfactor kern	3.322,69		3.322,69
opp. beb. buitengebied *bf. buitengebied	1.646,31		1.646,31
woonruimten	178,49		178,49
woonruimten *bodemfactor kern	27,77		27,77
woonruimten *% slechte grond	25,84		25,84
opp. historische kernen, <40 ha	3.352,42		3.352,42
opp. historische kernen, 40-64 ha	7.027,02		7.027,02
opp. historische kernen, >64 ha	15.569,38		15.569,38
lengte historisch water	15,41		15,41
bewoonde oorden 1930	31,13		31,13
hist.woningen in bewoonde oorden	87,70		87,70
ISV (a)	14.824.166,19		14.824.166,19
ISV (b)	9.316.642,46		9.316.642,46
omgevingsadressendichtheid (OAD)	63,17		63,17
OAD *% slechte grond	0,21		0,21
oeverlengte * bodemfactor gemeente	7,15		7,15
oeverlengte *dichtheid *bf. gemeente	3,55		3,55
kernen	9.592,05		9.592,05
kernen *bodemfactor buitengebied	14.910,99		14.910,99
bedrijfsvestigingen	114,54		114,54
vast bedrag voor iedere gemeente ¹	276.226,36		276.226,36
vast bedrag voor Amsterdam	189.017.145,14	200.625,33	189.217.770,47
vast bedrag voor Rotterdam	109.667.734,88	200.625,33	109.868.360,21
vast bedrag voor Den Haag	81.217.699,34	200.625,33	81.418.324,67
vast bedrag voor Utrecht	44.861.145,95	200.625,33	45.061.771,28
vast bedrag Waddengemeenten	149.950,63		149.950,63
herindeling (per gemeente)	2.245.440,00		2.245.440,00
herindeling (per inwoner)	53,29		53,29
uitkeringsfactor	1,475	-0,007	1,468

1 Vanaf 2006 ontvangt Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

Tabel 4: Wijzigingen bedragen per eenheid verdeelmaatstaven per cluster (in €) alsmede wijzigingen uitkeringsfactor voor 2013 ¹

maatstaven	wijzigingen september 2012	algemene mutaties	cluster zorg	cluster OOV
inwoners	-0,65		-0,65	
bijstandsontvangers	-38,05		-38,05	
minderheden	-2,06		-2,06	
vast bedrag voor Amsterdam	200.625,33			200.625,33
vast bedrag voor Rotterdam	200.625,33			200.625,33
vast bedrag voor Den Haag	200.625,33			200.625,33
vast bedrag voor Utrecht	200.625,33			200.625,33
uitkeringsfactor	-0,007	-0,007		

¹ Inclusief de doorwerking van mutaties op het jaar 2012.

Bijlage 2

Overzicht van verdeelmaatstaven en bijbehorende bedragen per eenheid voor 2013,
gegroepeerd naar cluster

Overzicht van verdeelmaatstaven en bijbehorende bedragen per eenheid voor het jaar 2013, gegroepeerd naar cluster (bedragen in € in basis, stand september 2012)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven	
cluster eigen inkomsten	-0,1005%	OZB (woningen eigenaar)	
	-0,1083%	OZB (niet-woningen gebruiker)	
	-0,1343%	OZB (niet-woningen eigenaar)	
	-36,56	woonruimten	
cluster werk en inkomen	38,42	huishoudens met laag inkomen	
	53,52	huishoudens met laag inkomen (drempel)	
	1.349,82	bijstandsonvangers	
	112.501,96	ABW schaalnadeel	
	3.709,68	ABW schaalvoordeel	
	1,55	klantenpotentieel regionaal	
	16,13	uitkeringsontvangers	
	-0,06	inwoners	
	cluster maatschappelijke zorg	32,81	inwoners
		37,64	jongeren
83,55		ouderen	
27,63		ouderen 75-85 jaar	
3,55		huishoudens met laag inkomen	
226,06		huishoudens met laag inkomen (drempel)	
124,57		bijstandsonvangers	
92,59		uitkeringsontvangers	
163,01		minderheden	
2,48		klantenpotentieel lokaal	
5,97		klantenpotentieel regionaal	
1,73		land	
1,41		binnenwater	
19,96		woonruimten	
13,91		omgevingsadressendichtheid	
147,72		eenouderhuishoudens	
1.949,72		kernen	
-177.567,75		vast bedrag Amsterdam	
-177.258,66		vast bedrag Rotterdam	
-127.918,63		vast bedrag Den Haag	
-59.512,80	vast bedrag Utrecht		
9,31	leerlingen VO		
20.429,62	vast bedrag voor iedere gemeente		
cluster educatie	1,63	inwoners	
	187,59	jongeren	
	81,30	huishoudens met laag inkomen (drempel)	
	315,82	leerlingen (V)SO	
	458,43	leerlingen VO	
	109,50	minderheden	
	221,81	extra groei leerlingen VO	
	169,94	extra groei jongeren	
	1,67	klantenpotentieel regionaal	
	5,04	land	
	5,03	binnenwater	
	4,91	omgevingsadressendichtheid	
	5.337,11	kernen	
	cluster sport, kunst & ontspanning	21,86	inwoners
36,09		klantenpotentieel lokaal	
8,94		klantenpotentieel regionaal	
0,82		woonruimten	
9.597,91		vast bedrag voor iedere gemeente	
cluster groen	24,34	inwoners	
	59,71	woonruimten	
cluster VHROSV	44,87	huishoudens met laag inkomen	
	21,66	minderheden	
	2,80	land	
	2,72	binnenwater	
	33,26	woonruimten	
	14.824.166,19	ISV (a)	
	9.316.642,46	ISV (b)	
	10,76	omgevingsadressendichtheid	
	17.064,31	vast bedrag voor iedere gemeente	
	31.461.504,83	vast bedrag Amsterdam	
22.409.733,46	vast bedrag Rotterdam		
18.708.867,43	vast bedrag Den Haag		
8.691.475,41	vast bedrag Utrecht		
cluster oudheid	3.352,42	opp. historische kernen, <40 ha	
	3.349,07	opp. historische kernen, 40-64 ha	
	3.355,72	opp. historische kernen, >64 ha	
	31,13	bewoonde oorden 1930	
	87,70	hist.woningen in bewoonde oorden	
0,69	woonruimten		

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster riolering	-2,46	land
	-1,67	land * % slechte grond
	-20,56	woonruimten
	25,84	woonruimten * % slechte grond
	2,97	omgevingsadressendichtheid
	0,21	OAD * % slechte grond
cluster reiniging	-5,48	inwoners
	-12,58	woonruimten
cluster wegen en water	17,12	inwoners
	5,67	klantenpotentieel lokaal
	16,48	land
	31,35	land * bodemfactor gemeente
	31,24	binnenwater
	15,16	buitenwater
	3.322,69	opp. bebouwing kern * bodemfactor kern
	1.646,31	opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied
	8,73	woonruimten
	27,77	woonruimten * bodemfactor kern
	3.677,95	opp. historische kernen, 40-64 ha
	12.213,66	opp. historische kernen, >64 ha
	15,41	lengte historisch water
	18,43	omgevingsadressendichtheid
	7,15	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	3,55	oeverlengte * dichtheid * bodemf. Gemeente
	14.910,99	kernen * bodemfactor buitengebied
15,38	bedrijfsvestigingen	
-5.457,58	vast bedrag voor iedere gemeente	
cluster openbare orde en veiligheid	-0,29	inwoners
	28.180,76	kernen met minstens 500 adressen
	312,00	woz waarde niet woningen (in miljoenen)
	1.292,90	nieuwbouwwoningen
	3,99	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	6,43	minderheden
	1,08	klantenpotentieel lokaal
	2,53	klantenpotentieel regionaal
	2,07	land
	2,04	binnenwater
	7,94	buitenwater
	107,89	opp. bebouwing totaal
	42,30	woonruimten
	15,47	omgevingsadressendichtheid
	2.305,22	kernen
	7,18	bedrijfsvestigingen
	44.983,08	vast bedrag voor iedere gemeente
	278.199,30	vast bedrag Amsterdam
	3.885.389,03	vast bedrag Rotterdam
653.140,17	vast bedrag Den Haag	
200.625,33	vast bedrag Utrecht	
cluster fysiek milieu	4,69	inwoners
	-0,81	klantenpotentieel regionaal
	6,10	land
	-0,60	binnenwater
	370,39	opp. bebouwing totaal
	17,25	woonruimten
	1,73	omgevingsadressendichtheid
	82,29	bedrijfsvestigingen
6.109,16	vast bedrag voor iedere gemeente	
cluster bevolkingszaken	9,03	inwoners
	14,42	minderheden
	10.765,53	vast bedrag voor iedere gemeente
	366.450,57	vast bedrag Den Haag
cluster bestuursorganen	11,72	inwoners
	6,13	klantenpotentieel lokaal
	-4,37	klantenpotentieel regionaal
	16,92	woonruimten
	-5,01	omgevingsadressendichtheid
	128.412,87	vast bedrag voor iedere gemeente
	-276.484,02	vast bedrag Amsterdam
	-361.606,38	vast bedrag Rotterdam
	-266.482,72	vast bedrag Den Haag
	-144.505,45	vast bedrag Utrecht

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster overig/ algemene ondersteuning	16,29	inwoners
	397,63	krimp
	189,02	wadden t/m 2500 inwoners
	147,72	wadden 2500-7500 inwoners
	32,56	wadden >7500 inwoners
	48,55	woonruimten
	1,07	land
	9,69	bedrijfsvestigingen
	44.321,46	vast bedrag voor iedere gemeente
	157.932.118,11	vast bedrag Amsterdam
	84.112.102,76	vast bedrag Rotterdam
	62.084.267,85	vast bedrag Den Haag
	36.373.688,79	vast bedrag Utrecht
	149.950,63	vast bedrag Waddengemeenten
	2.245.440,00	herindeling (per gemeente)
	53,29	herindeling (per inwoner)

Bijlage 3

Volumina maatstaven 2012-2017

Tabel 1 Volumina maatstaven 2012-2017 (ramingen september 2012)

Maatstaven	2012	2013	2014
- OZB	2.005.303.500.000	1.966.002.753.930	1.986.245.594.188
- inwoners	16.730.348	16.798.011	16.865.452
- jongeren	3.894.754	3.877.669	3.862.000
- ouderen	2.716.368	2.827.117	2.923.598
- ouderen 75-85 jaar	875.126	891.007	910.984
- huishoudens met een laag inkomen	2.276.779	2.292.471	2.307.261
- bijstandsontvangers	339.966	357.966	383.849
- uitkeringsontvangers	1.278.325	1.293.076	1.323.215
- minderheden	1.310.090	1.325.092	1.340.725
- eenouderhuishoudens	511.058	518.215	524.545
- leerlingen (V)SO (gewogen)	380.922	383.995	387.128
- leerlingen VO (gewogen)	707.443	715.653	723.959
- oppervlakte bebouwing totaal	104.263	105.874	107.675
- woonruimten ¹	7.850.961	7.905.074	7.956.074
- omgevingsadressendichtheid	14.875.595	15.055.757	15.231.428
- bedrijfsvestigingen	1.047.150	1.095.899	1.146.918

Maatstaven	2015	2016	2017
- OZB	2.006.965.825.034	2.028.167.948.858	2.049.454.897.406
- inwoners	16.926.321	16.983.832	17.039.801
- jongeren	3.844.682	3.832.978	3.822.247
- ouderen	3.010.869	3.092.402	3.170.197
- ouderen 75-85 jaar	932.669	955.435	974.661
- huishoudens met een laag inkomen	2.322.341	2.337.711	2.353.081
- bijstandsontvangers	400.564	404.373	394.685
- uitkeringsontvangers	1.345.572	1.353.883	1.352.542
- minderheden	1.356.543	1.372.548	1.388.741
- eenouderhuishoudens	530.009	534.756	538.766
- leerlingen (V)SO (gewogen)	390.405	393.786	397.294
- leerlingen VO (gewogen)	732.361	740.860	749.458
- oppervlakte bebouwing totaal	109.381	111.124	112.909
- woonruimten ¹	8.008.074	8.061.074	8.114.074
- omgevingsadressendichtheid	15.410.552	15.592.973	15.776.880
- bedrijfsvestigingen	1.200.312	1.260.491	1.320.301

1 In tegenstelling tot de junicirculaire 2012 is vanaf 2014 rekening gehouden met een groei van het aantal woonruimten.

Doorgaans zijn de volumemutaties van jaar op jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2012 tot en met 2017.

Tabel 2 Raming groeipercentages: inwoners en woonruimten 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
- inwoners	0,45%	0,40%	0,40%	0,36%	0,34%	0,33%
- woonruimten	0,68%	0,69%	0,65%	0,65%	0,66%	0,66%

Bijlage 4

Decentralisatie-uitkering Nationale gebiedsontwikkeling

Decentralisatie-uitkering Nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK) (bedragen in euro's)					
Gemeente	Project	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Amsterdam ¹	Zuiderlijke IJ-oever		-350.000		
Zaltbommel ¹	Station/vesting		528.000	177.000	102.000
Emmen	Dierenpark Emmen	4.000.000	4.500.000		
Kampen	IJsseldelta	4.500.000			
Rotterdam	Hart van Zuid	5.032.000	994.000	421.000	285.000
Tilburg	Spoorzone	631.000	524.000	524.000	942.000
Zaanstad	Inverdan	532.000	532.000	1.064.000	532.000
Totaal		14.695.000	6.728.000	2.186.000	1.861.000

¹ Mutatie ten opzichte van eerdere circulaire's.

Bijlage 5

Decentralisatie-uitkering Herstructurering bedrijventerreinen (Topper)

Decentralisatie-uitkering herstructurering bedrijventerreinen (Topper) (bedragen in euro's)		
Gemeente	Project	Bedrag 2012
Breda	Spinola/Terheijdenseweg	661.000
Hengelo O	Twentekanaal Hengelo middegebied	240.000
Zaanstad	Kanaalzone Zaanstad	384.000
Eindhoven	De Hurk	240.000
Totaal		1.525.000

Bijlage 6

Decentralisatie-uitkering Zichtbare Schakels

Decentralisatie-uitkering Zichtbare Schakels (bedragen in euro's)	
Gemeente	Bedrag
Alkmaar	43.477
Almelo	66.137
Almere	139.397
Amersfoort	200.967
Amsterdam	1.412.286
Arnhem	290.098
Barneveld	20.605
Bergen op Zoom	70.604
Beverwijk	37.622
Breda	182.627
Castricum	29.264
Culemborg	83.012
Delft	55.036
Den Helder	134.918
Deventer	243.482
Doetinchem	49.411
Dordrecht	163.679
Ede	105.681
Eindhoven	149.290
Emmen	87.923
Enschede	54.877
Gouda	63.985
Groningen	228.952
Halderberge	104.623
Heemskerk	33.443
Heerlen	75.403
Heiloo	16.717
Helmond	114.013
Hengelo O	119.735
Hoogezand-Sappemeer	47.621
Hoorn	149.325
Leerdam	27.959
Leeuwarden	121.252
Leeuwarderadeel	66.181
Leiden	175.477
Lelystad	79.759
Maastricht	99.192
Medemblik	29.061
Menterwolde	82.651
Moerdijk	71.330
Nieuwegein	99.148
Nijmegen	204.150
Roosendaal	35.302
Rotterdam	1.496.497
Schiedam	163.812
's-Gravenhage	1.021.453
's-Hertogenbosch	192.467
Spijkernisse	79.680
Stadskanaal	85.543
Stichtse Vecht	126.242
Terneuzen	66.410
Tilburg	142.086
Utrecht	449.175
Vlaardingse	109.587
Vlagtwedde	46.060
Zaanstad	54.886
Zoetermeer	113.687
Zwijndrecht	67.133
Zwolle	119.612
Totaal	10.000.000

Bijlage 7

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten jeugdzorg

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten jeugdzorg 2013 (bedragen in euro's)			
Gemeente	Bedrag	Gemeente	Bedrag
Aa en Hunze	28.165	Boskoop	23.272
Aalburg	22.410	Boxmeer	31.059
Aalsmeer	34.125	Boxtel	32.179
Aalten	30.607	Breda	119.269
Achtkarspelen	32.104	Brielle	22.115
Alblasserdam	26.882	Bronckhorst	36.118
Albrandswaard	29.815	Brummen	25.837
Alkmaar	68.132	Brunssum	27.873
Almelo	61.104	Bunnik	22.462
Almere	158.835	Bunschoten	27.840
Alphen aan den Rijn	61.146	Buren	29.954
Alphen-Chaam	18.592	Bussum	35.290
Ameland	15.018	Capelle aan den IJssel	53.669
Amersfoort	121.036	Castricum	34.188
Amstelveen	62.588	Coevorden	35.037
Amsterdam	446.416	Cranendonck	24.871
Apeldoorn	110.909	Cromstrijen	20.453
Appingedam	19.595	Cuijk	28.792
Arnhem	100.595	Culemborg	32.393
Assen	58.321	Dalfsen	32.035
Asten	23.407	Dantumadiel	25.461
Baarle-Nassau	16.017	De Bilt	39.861
Baarn	27.464	De Marne	18.987
Barendrecht	48.296	De Ronde Venen	41.509
Barneveld	56.111	De Wolden	27.970
Bedum	19.501	Delft	59.697
Beek	21.628	Delfzijl	27.720
Beemster	18.246	Den Helder	45.183
Beesel	20.962	Deurne	32.676
Bellingwedde	17.583	Deventer	76.932
Bergambacht	19.857	Diemen	27.159
Bergeijk	24.383	Dinkelland	31.192
Bergen L	20.574	Dirksland	18.791
Bergen NH	29.677	Doesburg	19.908
Bergen op Zoom	51.910	Doetinchem	48.462
Berkelland	41.533	Dongen	28.710
Bernheze	33.474	Dongeradeel	28.906
Bernisse	19.917	Dordrecht	86.764
Best	32.345	Drechterland	25.690
Beuningen	29.505	Drimmelen	28.846
Beverwijk	37.223	Dronten	41.500
Binnenmaas	30.195	Druten	25.178
Bladel	25.383	Duiven	30.924
Blaricum	18.116	Echt-Susteren	29.331
Bloemendaal	27.668	Edam-Volendam	32.526
Boarnsterhim	26.184	Ede	89.089
Bodegraven-Reeuwijk	35.886	Eemnes	18.971
Boekel	19.857	Eemmond	23.091
Borger-Odoorn	28.487	Eersel	23.832
Borne	27.072	Eijsden-Margraten	27.319
Borsele	28.557	Eindhoven	131.925

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten jeugdzorg 2013 (bedragen in euro's)			
Gemeente	Bedrag	Gemeente	Bedrag
Elburg	28.894	Hellevoetsluis	36.401
Emmen	78.943	Helmond	73.330
Enkhuizen	23.937	Hendrik-Ido-Ambacht	33.516
Enschede	105.202	Hengelo O	65.115
Epe	32.288	Het Bildt	20.022
Ermelo	29.054	Heumen	23.687
Etten-Leur	39.645	Heusden	40.524
Ferwerderadiel	18.806	Hillegom	25.359
Franekeradeel	26.093	Hilvarenbeek	22.573
Gaasterlan-Sleat	19.197	Hilversum	65.031
Geertruidenberg	25.901	Hof van Twente	35.426
Geldermalsen	31.728	Hollands Kroon	44.668
Geldrop-Mierlo	36.651	Hoogeveen	49.016
Gemert-Bakel	31.457	Hoogezand-Sappemeer	33.794
Gennep	23.181	Hoorn	59.764
Giessenlanden	22.874	Horst aan de Maas	39.889
Gilze en Rijen	29.102	Houten	50.025
Goedereede	20.233	Huizen	39.039
Goes	34.510	Hulst	28.472
Goirle	26.976	IJsselstein	37.883
Gorinchem	35.459	Kaag en Braassem	29.249
Gouda	60.279	Kampen	50.651
Graafstroom	20.908	Kapelle	21.775
Graft-De Rijp	17.011	Katwijk	57.093
Grave	20.857	Kerkrade	34.564
Groesbeek	23.296	Koggenland	28.343
Groningen	99.749	Kollumerland en Nwkrui	21.335
Grootegast	21.748	Korendijk	19.839
Gulpen-Witterm	19.779	Krimpen aan den IJssel	31.667
Haaksbergen	28.686	Laarbeek	26.608
Haaren	21.498	Landerd	22.769
Haarlem	102.842	Landgraaf	32.182
Haarlemmerliede Spaarnw	16.150	Landsmeer	19.008
Haarlemmermeer	115.580	Langedijk	31.677
Halderberge	29.767	Lansingerland	56.846
Hardenberg	55.229	Laren	19.131
Harderwijk	43.951	Leek	25.675
Hardinxveld-Giessendam	25.726	Leerdam	26.530
Haren	24.226	Leeuwarden	65.771
Harenkarspel	24.416	Leeuwarderadeel	19.438
Harlingen	22.606	Leiden	74.965
Hatterm	20.598	Leiderdorp	29.873
Heemskerk	36.600	Leidschendam-Voorburg	53.726
Heemstede	29.858	Lelystad	65.410
Heerde	24.244	Lemsterland	21.965
Heerenveen	39.955	Leudal	34.254
Heerhugowaard	50.287	Leusden	32.011
Heerlen	56.840	Liesveld	20.188
Heeze-Leende	22.091	Lingewaal	19.953
Heiloo	27.045	Lingewaard	43.677
Hellendoorn	36.495	Lisse	26.735

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten jeugdzorg 2013 (bedragen in euro's)			
Gemeente	Bedrag	Gemeente	Bedrag
Littenseradiel	20.703	Oldenzaal	33.905
Lochem	32.776	Olst-Wijhe	24.573
Loon op Zand	26.720	Ommen	23.799
Lopik	23.272	Onderbanken	16.990
Loppersum	19.324	Oost Gelre	33.080
Losser	26.864	Oosterhout	46.050
Maasdonk	20.239	Oostflakkee	19.029
Maasdriel	28.475	Ooststellingwerf	28.728
Maasgouw	25.307	Oostzaan	18.592
Maassluis	31.704	Opmeer	20.525
Maastricht	65.449	Opsterland	33.285
Marum	19.911	Oss	66.259
Medemblik	41.756	Oud-Beijerland	28.746
Meerssen	23.510	Oude IJsselstreek	37.889
Menameradiel	22.109	Ouder-Amstel	21.399
Menterwolde	20.251	Ouderkerk	18.363
Meppel	34.561	Oudewater	19.535
Middelburg	42.605	Overbetuwe	46.282
Middelharnis	24.362	Papendrecht	33.519
Midden Drenthe	34.065	Peel en Maas	39.599
Midden-Delfland	25.575	Pekela	20.303
Mill en Sint Hubert	19.733	Pijnacker-Nootdorp	53.292
Millingen aan de Rijn	16.315	Purmerend	61.405
Moerdijk	35.495	Putten	29.463
Montferland	34.049	Raalte	36.820
Montfoort U	22.883	Reimerswaal	29.668
Mook en Middelaar	17.580	Renkum	31.279
Muiden	16.984	Renswoude	16.529
Naarden	25.868	Reusel-De Mierden	20.399
Neder-Betuwe	30.945	Rheden	37.196
Nederlek	21.206	Rhenen	26.060
Nederweert	22.733	Ridderkerk	37.498
Neerijnen	21.468	Rijnwaarden	19.577
Nieuwegein	48.847	Rijnwoude	25.012
Nieuwkoop	30.270	Rijssen-Holtten	41.963
Nieuw-Lekkerland	20.766	Rijswijk	35.769
Nijkerk	41.638	Roerdalen	23.811
Nijmegen	98.773	Roermond	44.532
Noord-Beveland	16.776	Roosendaal	59.962
Noordenveld	31.737	Rotterdam	375.962
Noordoostpolder	47.092	Rozendaal	13.684
Noordwijk	27.165	Rucphen	24.016
Noordwijkerhout	22.365	Schagen	23.880
Nuenen c.a.	26.379	Schermer	16.454
Nunspeet	31.863	Scherpenzeel	19.779
Nuth	20.775	Schiedam	58.701
Oegstgeest	28.102	Schiermonnikoog	13.190
Oirschot	24.323	Schijndel	27.144
Oisterwijk	28.774	Schinnen	19.848
Oldambt	34.805	Schoonhoven	20.441
Oldebroek	28.653	Schouwen-Duiveland	32.336

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten jeugdzorg 2013 (bedragen in euro's)			
Gemeente	Bedrag	Gemeente	Bedrag
's-Gravenhage	325.711	Veldhoven	39.106
's-Hertogenbosch	98.144	Velsen	54.964
Simpelveld	18.390	Venlo	70.671
Sint-Anthonis	20.622	Venray	40.193
Sint-Michielsgestel	31.475	Vianen	25.636
Sint-Oedenrode	24.377	Vlaardingen	53.407
Sittard-Geleen	63.136	Vlagtwedde	22.031
Skarsterlan	31.640	Vlieland	13.343
Sliedrecht	28.719	Vlissingen	37.314
Slochteren	23.118	Vlist	19.224
Sluis	24.895	Voerendaal	19.580
Smallingerland	49.417	Voorschoten	28.996
Soest	42.382	Voorst	27.027
Someren	24.157	Vught	29.587
Son en Breugel	23.549	Waalre	23.489
Spijkenisse	55.331	Waalwijk	40.530
Stadskanaal	32.517	Waddinxveen	29.261
Staphorst	27.120	Wageningen	30.963
Stede Broec	27.181	Wassenaar	29.626
Steenbergen	26.398	Waterland	22.925
Steenwijkerland	40.765	Weert	40.810
Stein	26.337	Weesp	23.145
Stichtse Vecht	53.834	Werkendam	30.987
Strijen	17.972	West Maas en Waal	24.211
Sudwest Fryslan	68.707	Westerveld	23.808
Ten Boer	18.176	Westervoort	22.173
Terneuzen	44.502	Westland	79.615
Terschelling	15.243	Weststellingwerf	28.481
Texel	21.167	Westvoorne	20.489
Teylingen	37.645	Wierden	28.975
Tholen	31.475	Wijchen	39.837
Tiel	41.343	Wijdemeren	27.190
Tilburg	134.012	Wijk bij Duurstede	28.268
Tubbergen	28.463	Winsum	22.462
Twenterand	37.323	Winterswijk	30.879
Tynaarlo	33.652	Woensdrecht	25.226
Tytsjerksteradiel	34.080	Woerden	48.170
Ubbergen	18.122	Wormerland	22.739
Uden	39.127	Woudenberg	21.808
Uitgeest	21.850	Woudrichem	22.314
Uithoorn	31.809	Zaanstad	107.253
Urk	33.146	Zaltbommel	32.851
Utrecht	199.106	Zandvoort	20.781
Utrechtse Heuvelrug	43.529	Zederik	22.353
Vaals	17.135	Zeevang	16.915
Valkenburg aan de Geul	20.935	Zeewolde	30.601
Valkenswaard	29.716	Zeist	52.329
Veendam	29.614	Zevenaar	31.725
Veenendaal	58.508	Zijpe	20.095
Veere	26.500	Zoetermeer	91.440
Veghel	37.696	Zoeterwoude	17.752

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten jeugdzorg 2013 (bedragen in euro's)	
Gemeente	Bedrag
Zuidhorn	26.819
Zuidplas	40.611
Zundert	24.916
Zutphen	43.903
Zwartewaterland	30.869
Zwijndrecht	39.256
Zwolle	93.160
Totaal	15.749.996

Bijlage 8

Integratie-uitkering Wmo

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Aa en Hunze	2.512.027	2.501.008	2.571.150	2.610.332
Aalburg	877.139	950.536	979.685	990.372
Aalsmeer	2.074.495	1.981.027	2.042.392	2.072.074
Aalten	2.931.926	2.854.032	2.963.473	3.001.270
Abcoude	634.487			
Achtkarspelen	2.654.404	2.818.608	2.886.411	2.929.553
Alblasserdam	1.910.914	1.797.848	1.844.833	1.866.143
Albrandswaard	1.350.897	1.284.233	1.329.810	1.349.602
Alkmaar	9.707.329	8.421.715	8.720.686	8.829.572
Almelo	8.099.821	7.723.996	7.939.990	8.058.861
Almere	10.127.773	9.730.572	10.337.193	10.468.857
Alphen aan den Rijn	5.436.735	5.217.430	5.533.806	5.601.907
Alphen-Chaam	672.455	691.752	748.304	757.960
Ameland	275.219	277.186	287.824	292.081
Amersfoort	11.166.069	9.787.460	10.276.968	10.415.320
Amstelveen	8.660.463	6.923.327	7.279.105	7.365.582
Amsterdam	67.748.948	59.886.172	61.264.185	62.096.090
Andijk	554.189			
Anna Paulowna	1.035.929	951.462		
Apeldoorn	16.041.950	14.907.505	15.435.696	15.651.205
Appingedam	1.883.493	1.811.281	1.897.321	1.921.205
Arnhem	14.429.473	13.062.743	13.869.481	14.046.573
Assen	6.531.275	6.084.687	6.359.421	6.451.907
Asten	1.377.428	1.187.683	1.269.556	1.289.412
Baarle-Nassau	714.888	713.279	743.205	754.846
Baarn	3.031.345	2.597.480	2.664.011	2.701.351
Barendrecht	2.553.624	2.507.021	2.687.994	2.727.822
Barneveld	3.092.498	3.217.546	3.457.007	3.504.581
Bedum	1.050.482	995.349	1.042.566	1.054.891
Beek	1.849.053	1.756.486	1.815.783	1.844.298
Beemster	792.157	662.862	677.529	684.560
Beesel	1.257.786	1.302.824	1.359.476	1.381.109
Bellingwedde	1.329.129	1.254.205	1.267.380	1.287.825
Bergambacht	725.206	673.544	748.586	755.320
Bergeijk	1.347.922	1.310.081	1.363.925	1.380.399
Bergen L	1.357.316	1.439.285	1.483.385	1.504.880
Bergen NH	3.375.726	2.700.955	2.829.706	2.871.023
Bergen op Zoom	6.761.549	6.910.950	7.157.998	7.256.586
Berkelland	4.186.647	4.325.397	4.510.084	4.577.271
Bernheze	2.066.149	2.162.022	2.221.539	2.253.482
Bernisse	837.275	879.343	944.554	958.109
Best	1.970.017	2.020.066	2.135.107	2.166.867
Beuningen	1.739.207	1.724.946	1.847.092	1.874.452
Beverwijk	4.213.256	4.011.340	4.054.820	4.103.395
Binnenmaas	2.272.701	2.178.363	2.307.989	2.344.037
Bladel	1.489.180	1.418.040	1.516.507	1.537.438
Blaricum	808.849	547.586	586.685	595.729
Bloemendaal	2.301.782	1.382.303	1.428.667	1.446.767
Boarnsterhim	1.556.794	1.470.412	1.602.528	1.625.689
Bodegraven	1.427.792			
Bodegraven-Reeuwijk		2.101.273	2.262.045	2.290.577

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Boekel	775.555	657.433	687.791	696.617
Bolsward	1.236.898			
Borger-Odoorn	2.526.718	2.661.967	2.731.091	2.773.905
Borne	2.046.134	1.851.544	1.953.102	1.974.711
Borsele	1.833.346	1.757.257	1.841.268	1.866.854
Boskoop	1.101.824	1.031.602	1.098.528	1.113.944
Boxmeer	2.403.651	2.353.847	2.466.818	2.503.905
Boxtel	2.799.520	2.533.254	2.662.748	2.698.080
Breda	15.967.739	15.279.774	15.742.336	15.944.899
Breukelen	1.231.467			
Brielle	1.083.681	1.079.431	1.148.423	1.163.536
Bronckhorst	3.653.948	3.723.025	3.843.859	3.902.174
Brummen	2.135.252	2.118.728	2.189.900	2.221.696
Brunssum	4.302.756	4.110.950	4.207.669	4.269.622
Bunnik	1.111.169	950.943	999.585	1.013.370
Bunschoten	1.144.683	1.156.018	1.200.409	1.217.534
Buren	1.669.599	1.667.909	1.712.312	1.739.298
Bussum	3.945.225	2.918.969	2.990.631	3.036.168
Capelle aan den IJssel	6.094.874	5.690.783	5.955.003	6.047.747
Castricum	3.112.194	2.697.227	2.902.105	2.947.542
Coevorden	3.882.507	3.993.772	4.083.498	4.144.005
Cranendonck	1.726.467	1.707.591	1.768.047	1.795.848
Cromstrijen	967.083	1.013.366	1.095.704	1.111.788
Cuijk	2.174.790	2.151.849	2.247.129	2.278.183
Culemborg	2.120.304	1.948.955	2.032.500	2.060.785
Dalfsen	2.099.732	2.155.777	2.225.089	2.252.546
Dantumadiel	2.094.692	2.249.817	2.305.435	2.340.227
De Bilt	5.153.668	3.724.399	3.871.438	3.931.759
De Marne	1.158.022	1.215.378	1.287.824	1.308.602
De Ronde Venen	2.373.467	2.537.206	2.692.580	2.733.295
De Wolden	2.285.029	2.252.961	2.354.585	2.392.346
Delft	8.683.826	8.358.349	8.581.657	8.674.640
Delfzijl	3.421.856	3.509.286	3.554.152	3.608.413
Den Helder	5.886.745	6.016.472	6.438.412	6.534.938
Deurne	2.809.559	2.714.568	2.832.166	2.870.259
Deventer	9.859.167	8.903.116	9.114.339	9.241.645
Diemen	2.040.251	1.810.525	1.850.552	1.879.492
Dinkelland	2.040.647	2.039.812	2.108.247	2.139.499
Dirksland	772.161	795.392	801.352	813.463
Doesburg	1.228.175	1.298.839	1.323.422	1.337.338
Doetinchem	6.047.771	5.752.167	5.996.611	6.072.145
Dongen	2.077.788	2.206.463	2.313.310	2.345.970
Dongeradeel	2.601.353	2.635.144	2.730.651	2.773.741
Dordrecht	12.411.205	11.490.519	11.846.499	12.028.387
Drechterland	1.423.297	1.233.902	1.292.489	1.309.495
Drimmelen	2.111.849	2.202.550	2.283.567	2.317.738
Dronten	2.768.245	2.750.625	2.940.025	2.979.922
Druuten	1.413.568	1.384.743	1.471.830	1.488.742
Duiven	1.751.293	1.692.064	1.821.307	1.846.583
Echt-Susteren	3.748.735	3.503.928	3.622.756	3.676.862
Edam-Volendam	1.818.701	1.807.574	1.907.576	1.936.069

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Ede	8.749.827	8.480.521	8.878.548	8.975.568
Eemnes	563.262	514.179	548.787	557.318
Eemsmond	1.928.662	1.842.316	1.916.586	1.943.933
Eersel	1.605.068	1.470.835	1.541.524	1.562.305
Eijsden	906.639			
Eijsden-Margraten		2.045.329	2.155.328	2.186.600
Eindhoven	22.927.838	21.995.642	22.513.492	22.812.039
Elburg	1.624.806	1.736.609	1.808.958	1.835.433
Emmen	13.319.386	13.244.009	13.490.077	13.703.751
Enkhuizen	1.884.669	1.663.306	1.708.509	1.728.931
Enschede	17.843.563	16.238.913	16.667.716	16.913.165
Epe	3.588.426	3.457.796	3.553.885	3.610.050
Ermelo	2.654.194	2.692.394	2.815.107	2.850.175
Etten-Leur	3.205.713	3.427.892	3.615.892	3.669.493
Ferwerderadiel	847.723	779.058	816.049	828.746
Franekeradeel	2.192.806	2.239.965	2.298.672	2.335.156
Gaasterlan-Sleat	1.118.910	1.038.373	1.070.184	1.085.671
Geertruidenberg	1.736.264	1.866.733	1.975.092	2.000.850
Geldermalsen	1.900.346	1.748.079	1.841.330	1.865.198
Geldrop-Mierlo	3.555.394	3.442.285	3.618.904	3.668.509
Gemert-Bakel	2.342.985	2.228.293	2.376.998	2.406.462
Genneep	1.958.216	1.871.428	1.930.833	1.955.356
Giessenlanden	972.195	850.137	905.775	919.651
Gilze en Rijen	2.054.170	2.065.767	2.150.190	2.183.452
Goedereede	783.365	991.039	1.020.118	1.036.206
Goes	4.517.632	4.179.528	4.269.392	4.321.775
Goirle	1.719.642	1.757.662	1.965.874	1.997.028
Gorinchem	3.800.931	3.399.705	3.500.071	3.555.528
Gouda	6.460.664	5.849.516	6.094.583	6.183.512
Graafstroom	544.842	492.786	583.669	589.487
Graft-De Rijk	498.857	426.927	451.568	458.624
Grave	1.168.612	1.096.291	1.134.724	1.149.590
Groesbeek	2.333.408	2.232.899	2.263.748	2.294.572
Groningen	15.872.250	14.936.724	15.272.998	15.437.776
Grootegeest	1.027.587	1.057.027	1.119.387	1.131.545
Gulpen-Wittem	1.498.274	1.448.094	1.522.502	1.545.979
Haaksbergen	2.191.282	2.095.893	2.188.569	2.220.237
Haaren	1.248.244	1.158.756	1.196.852	1.212.359
Haarlem	15.845.886	13.427.464	13.735.279	13.914.196
Haarlemmerliede Spaarnw	451.221	365.821	397.571	403.982
Haarlemmermeer	8.497.623	7.974.679	8.489.155	8.612.381
Halderberge	2.428.774	2.854.616	3.015.732	3.054.200
Hardenberg	4.833.469	5.153.352	5.305.639	5.381.280
Harderwijk	3.653.725	3.829.400	3.971.032	4.031.137
Hardinxveld-Giessendam	1.396.041	1.503.187	1.540.288	1.561.112
Haren	2.305.641	1.743.737	1.793.137	1.814.702
Harenkarspel	1.233.579	1.051.866	1.101.168	1.117.154
Harlingen	1.733.427	1.761.211	1.814.890	1.838.911
Hatterij	1.089.740	1.027.773	1.081.032	1.098.425
Heemskerk	3.902.700	3.668.367	3.779.938	3.834.042
Heemstede	3.373.349	2.403.299	2.438.218	2.474.264

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Heerde	1.735.321	1.727.330	1.777.930	1.805.387
Heerenveen	5.168.485	4.715.902	4.803.015	4.876.131
Heerhugowaard	3.325.042	3.270.603	3.526.736	3.576.752
Heerlen	13.464.792	13.028.988	13.367.717	13.570.921
Heeze-Leende	1.429.899	1.285.359	1.335.164	1.349.437
Heiloo	2.197.714	1.824.385	1.912.118	1.937.857
Hellendoorn	3.243.669	3.201.526	3.297.166	3.340.736
Hellevoetsluis	2.870.513	2.952.264	3.083.586	3.130.075
Helmond	8.141.850	7.428.026	7.827.361	7.941.224
Hendrik-Ido-Ambacht	1.689.168	1.740.884	1.802.745	1.825.632
Hengelo O	8.585.924	8.063.360	8.328.371	8.440.937
Het Bildt	1.113.040	1.105.760	1.125.162	1.142.775
Heumen	1.251.435	1.119.594	1.207.374	1.223.906
Heusden	3.305.439	3.321.004	3.482.995	3.530.396
Hillegom	1.910.835	1.755.977	1.813.191	1.834.315
Hilvarenbeek	1.033.801	1.042.556	1.137.338	1.154.560
Hilversum	9.549.228	8.173.894	8.353.966	8.465.544
Hof van Twente	3.297.810	3.368.701	3.496.376	3.545.704
Hollands Kroon			3.581.762	3.634.251
Hoogeveen	6.256.066	6.438.650	6.604.664	6.702.183
Hoogezand-Sappemeer	4.486.489	4.456.834	4.649.388	4.719.003
Hoorn	6.271.770	5.729.249	5.943.503	6.023.307
Horst aan de Maas	3.076.444	3.288.344	3.461.676	3.510.714
Houten	2.349.543	2.074.331	2.200.272	2.223.654
Huizen	3.854.251	3.310.534	3.401.469	3.452.482
Hulst	3.266.557	3.033.092	3.111.204	3.154.890
IJsselstein	2.151.288	2.196.325	2.308.722	2.345.564
Kaag en Braassem	1.719.341	1.637.982	1.734.273	1.754.799
Kampen	4.281.566	4.293.936	4.413.532	4.474.128
Kapelle	1.034.437	949.594	971.615	983.374
Katwijk	4.583.772	4.619.613	4.861.546	4.923.778
Kerkrade	6.994.020	6.701.259	6.907.577	6.996.974
Koggenland	1.536.212	1.370.483	1.457.011	1.473.245
Kollumerland en Nwkruiel	1.293.393	1.305.164	1.384.987	1.406.119
Korendijk	781.453	776.453	815.577	828.720
Krimpen aan den IJssel	2.505.131	2.341.725	2.550.661	2.577.655
Laarbeek	1.700.704	1.630.359	1.768.114	1.789.248
Landerd	1.136.910	1.100.611	1.137.985	1.152.500
Landgraaf	4.813.144	4.682.967	4.788.416	4.863.345
Landsmeer	922.857	776.540	819.646	829.900
Langedijk	1.810.857	1.481.705	1.622.052	1.644.919
Lansingerland	2.456.759	2.225.196	2.359.144	2.377.912
Laren	1.455.774	873.164	922.130	934.578
Leek	2.112.410	1.904.237	2.026.223	2.052.011
Leerdam	2.080.242	2.133.423	2.217.595	2.252.693
Leeuwarden	10.643.457	10.425.154	10.721.436	10.873.928
Leeuwarderadeel	860.856	1.021.268	1.061.415	1.076.736
Leiden	9.714.189	8.579.560	8.935.433	9.058.799
Leiderdorp	2.213.190	2.063.351	2.248.629	2.274.577
Leidschendam-Voorburg	8.572.907	7.349.504	7.547.239	7.667.193
Lelystad	5.427.401	5.294.313	5.556.837	5.630.314

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Lemsterland	1.109.260	1.139.645	1.205.540	1.223.770
Leudal	3.159.498	2.875.854	3.047.742	3.084.469
Leusden	2.064.070	1.736.852	1.823.293	1.845.030
Liesveld	610.613	538.077	574.444	583.009
Lingewaal	763.828	703.364	763.815	774.461
Lingewaard	3.329.517	3.403.552	3.617.530	3.672.344
Lisse	2.102.028	1.892.433	1.981.211	2.012.306
Lith	451.413			
Littenseradiel	790.184	763.141	790.967	802.939
Lochem	3.544.501	3.174.095	3.305.412	3.356.526
Loenen	716.046			
Loon op Zand	1.943.010	2.083.251	2.208.115	2.243.448
Lopik	853.750	791.067	826.804	839.582
Loppersum	1.052.620	1.081.670	1.112.088	1.129.912
Losser	2.380.453	2.342.229	2.420.229	2.454.785
Maarssen	2.659.446			
Maasdonk	837.878	741.008	779.620	790.704
Maasdriel	1.820.878	1.795.852	1.872.622	1.889.356
Maasgouw	2.684.834	2.614.303	2.725.725	2.765.561
Maassluis	3.077.145	3.050.393	3.119.125	3.168.867
Maastricht	14.644.062	13.989.664	14.424.170	14.639.090
Margraten	1.130.386			
Marum	823.863	825.741	845.285	858.100
Medemblik	2.293.691	3.148.722	3.307.487	3.354.314
Meerssen	1.911.617	1.843.038	1.942.599	1.973.120
Menaldumadeel	1.191.279	1.193.812	1.244.733	1.263.506
Menterwolde	1.190.564	1.233.954	1.276.212	1.296.770
Meppel	3.193.176	3.113.147	3.196.117	3.239.050
Middelburg	5.336.768	4.835.224	4.941.045	5.008.251
Middelharnis	1.710.896	1.768.614	1.838.960	1.866.650
Midden Drenthe	3.198.589	3.277.151	3.364.454	3.413.949
Midden-Delfland	1.032.486	948.151	1.021.314	1.036.393
Mill en Sint Hubert	1.003.795	987.395	1.023.187	1.039.188
Millingen aan de Rijn	575.999	557.903	576.925	585.909
Moerdijk	2.909.843	3.081.535	3.214.975	3.259.739
Montferland	3.518.623	3.584.520	3.717.110	3.769.892
Montfoort U	797.408	714.685	789.407	798.422
Mook en Middelaar	759.899	605.543	642.104	651.693
Muiden	546.829	409.499	436.103	443.126
Naarden	1.686.504	1.175.961	1.219.766	1.238.820
Neder-Betuwe	1.554.390	1.739.987	1.784.288	1.812.058
Nederlek	1.295.913	1.231.580	1.277.228	1.289.187
Nederweert	1.384.822	1.404.341	1.509.786	1.529.827
Neerijnen	849.447	782.014	808.601	818.794
Niedorp	816.824	682.424		
Nieuwegein	4.400.516	4.452.944	4.713.373	4.787.276
Nieuwkoop	1.901.006	1.732.973	1.873.023	1.896.892
Nieuw-Lekkerland	547.254	575.507	591.469	600.640
Nijefurd	1.189.079			
Nijkerk	2.755.286	2.732.644	2.894.382	2.936.264
Nijmegen	16.279.176	14.757.304	15.147.462	15.344.056

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Noord-Beveland	691.441	771.614	787.121	798.925
Noordenveld	3.147.762	3.142.432	3.268.286	3.316.170
Noordoostpolder	4.026.050	3.529.363	3.612.650	3.660.721
Noordwijk	2.447.058	2.216.644	2.283.270	2.314.467
Noordwijkerhout	1.374.087	1.292.779	1.355.953	1.372.689
Nuenen c.a.	1.568.054	1.448.736	1.583.614	1.599.547
Nunspeet	2.294.864	2.315.361	2.400.805	2.433.665
Nuth	1.704.205	1.628.478	1.699.215	1.726.483
Oegstgeest	1.843.922	1.298.564	1.382.204	1.395.937
Oirschot	1.247.560	1.203.003	1.285.000	1.304.933
Oisterwijk	2.445.144	2.321.882	2.402.272	2.435.741
Oldambt	5.673.912	5.638.235	5.751.480	5.842.463
Oldebroek	1.513.978	1.725.553	1.785.014	1.808.707
Oldenzaal	3.238.715	3.188.670	3.333.114	3.383.505
Olst-Wijhe	1.664.104	1.538.349	1.671.479	1.692.328
Ommen	1.589.525	1.489.551	1.549.639	1.573.021
Onderbanken	935.222	866.148	893.951	908.257
Oost Gelre	2.611.096	2.630.334	2.815.702	2.858.008
Oosterhout	4.680.828	4.756.569	5.015.523	5.093.796
Oostflakkee	937.902	989.808	1.010.002	1.025.751
Ooststellingwerf	2.935.571	2.900.955	2.960.665	3.005.939
Oostzaan	741.934	659.697	694.476	705.686
Opmeer	847.913	833.618	866.183	880.106
Opsterland	2.932.520	2.751.193	2.848.344	2.889.705
Oss	7.458.729	7.762.516	8.051.809	8.154.225
Oud-Beijerland	1.735.136	1.708.601	1.790.661	1.817.158
Oude IJsselstreek	4.100.621	4.304.273	4.435.714	4.494.611
Ouder-Amstel	1.199.737	909.663	947.423	961.339
Ouderkerk	664.102	600.645	604.708	614.460
Oudewater	799.643	689.629	713.944	725.263
Overbetuwe	2.920.122	3.126.337	3.276.607	3.321.058
Papendrecht	2.558.815	2.521.845	2.650.053	2.686.249
Peel en Maas	3.207.124	3.345.668	3.544.031	3.596.076
Pekela	1.802.006	1.832.585	1.842.015	1.871.572
Pijnacker-Nootdorp	2.263.779	2.241.862	2.393.831	2.428.442
Purmerend	7.570.445	7.424.108	7.626.799	7.721.770
Putten	1.903.720	1.948.898	2.039.063	2.063.132
Raalte	3.257.814	3.125.781	3.247.243	3.291.729
Reeuwijk	919.493			
Reimerswaal	1.882.103	1.916.603	1.960.250	1.984.503
Renkum	4.363.809	3.421.149	3.560.875	3.615.450
Renswoude	287.954	242.058	246.516	248.488
Reusel-De Mierden	947.405	897.050	920.363	933.231
Rheden	6.031.680	5.465.869	5.604.477	5.693.045
Rhenen	1.693.157	1.571.080	1.733.098	1.757.759
Ridderkerk	4.856.036	4.934.328	5.121.857	5.199.951
Rijnwaarden	1.005.514	963.500	994.104	1.009.195
Rijnwoude	1.271.847	1.183.805	1.270.861	1.287.448
Rijssen-Holtten	2.890.230	3.118.221	3.234.732	3.282.830
Rijswijk	6.755.880	6.044.237	6.152.298	6.228.111
Roerdalen	2.029.727	1.998.166	2.090.307	2.123.960

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Roermond	6.327.716	6.085.348	6.283.268	6.369.729
Roosendaal	7.712.899	7.638.547	7.963.629	8.083.933
Rotterdam	66.487.259	64.025.682	65.295.881	66.315.596
Rozenburg	1.043.978			
Rozendaal	153.385	86.184	90.656	92.118
Rucphen	2.141.181	2.439.235	2.533.710	2.574.102
Schagen	2.034.661	1.754.576	1.817.830	1.844.585
Schermer	362.096	264.338	290.080	291.739
Scherpenzeel	665.507	676.740	689.917	701.022
Schiedam	8.189.169	7.742.824	7.923.392	8.046.434
Schiermonnikoog	148.342	126.384	139.079	141.245
Schijndel	1.895.483	1.925.437	2.026.910	2.053.120
Schinnen	1.356.869	1.224.906	1.273.797	1.294.105
Schoonhoven	1.073.006	1.012.266	1.067.630	1.084.589
Schouwen-Duiveland	3.346.402	3.437.932	3.522.747	3.574.732
's-Gravenhage	47.205.660	44.116.082	45.063.476	45.703.382
's-Hertogenbosch	12.697.761	12.004.795	12.514.841	12.674.634
Simpelveld	1.203.945	1.180.379	1.248.430	1.266.018
Sint-Anthonis	1.032.025	920.049	964.106	976.803
Sint-Michielsgestel	2.296.572	2.231.031	2.301.999	2.336.184
Sint-Oedenrode	1.501.289	1.433.422	1.533.245	1.556.824
Sittard-Geleen	12.190.041	11.296.920	11.661.980	11.833.105
Skarsterlan	2.432.831	2.443.043	2.637.470	2.676.135
Sliedrecht	2.833.006	2.720.390	2.772.053	2.805.351
Slochteren	1.255.529	1.237.351	1.297.909	1.318.204
Sluis	2.972.780	2.912.646	2.965.949	3.010.006
Smallingerland	6.235.453	5.972.359	6.122.127	6.207.897
Sneek	3.758.603			
Soest	4.635.163	3.878.158	4.033.561	4.096.470
Someren	1.567.923	1.450.476	1.525.103	1.541.421
Son en Breugel	1.315.429	1.199.201	1.307.566	1.322.639
Spijkensisse	5.633.511	6.068.028	6.371.575	6.470.465
Stadskanaal	4.791.390	4.702.865	4.842.478	4.906.186
Staphorst	912.445	887.563	933.875	946.094
Stede Broec	1.677.187	1.626.517	1.715.767	1.740.858
Steenbergen	2.065.827	2.140.755	2.242.947	2.272.700
Steenwijkerland	4.603.445	4.706.660	4.829.428	4.893.378
Stein	2.849.875	2.695.378	2.785.299	2.829.511
Stichtse Vecht		4.170.919	4.375.028	4.439.102
Strijen	739.582	769.144	782.973	792.279
Sudwest Fryslan		7.735.264	8.091.395	8.203.245
Ten Boer	576.156	561.467	637.899	648.175
Terneuzen	6.376.538	6.239.599	6.459.898	6.554.930
Terschelling	392.289	382.351	401.383	407.558
Texel	1.180.294	1.211.580	1.230.363	1.248.987
Teylingen	2.552.926	2.190.586	2.297.060	2.330.672
Tholen	2.230.402	2.507.871	2.536.511	2.574.671
Tiel	3.377.763	3.203.036	3.405.400	3.446.040
Tilburg	18.928.430	19.136.109	19.779.197	20.045.035
Tubbergen	1.629.863	1.595.170	1.724.152	1.746.918
Twenterand	2.811.394	2.880.740	3.034.740	3.078.232

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Tynaarlo	3.211.501	2.965.226	3.074.079	3.116.251
Tytsjerksteradiel	3.195.463	3.018.776	3.109.214	3.154.607
Ubbergen	1.065.920	1.016.594	1.070.193	1.084.667
Uden	3.511.173	3.297.224	3.460.270	3.507.543
Uitgeest	820.264	695.524	728.234	738.296
Uithoorn	2.373.877	2.135.865	2.195.189	2.224.195
Urk	777.893	638.593	708.784	716.553
Utrecht	21.453.816	19.091.772	19.533.773	19.763.944
Utrechtse Heuvelrug	5.143.636	4.118.719	4.462.219	4.526.434
Vaals	1.308.579	1.208.007	1.240.071	1.259.285
Valkenburg aan de Geul	2.194.429	2.075.074	2.120.708	2.153.529
Valkenswaard	3.312.587	3.092.547	3.230.522	3.275.388
Veendam	3.683.783	3.541.667	3.682.377	3.738.892
Veenendaal	5.062.548	5.066.013	5.271.208	5.346.702
Veere	1.764.122	1.756.081	1.834.100	1.862.592
Veghel	2.878.659	2.842.238	2.969.145	3.009.996
Veldhoven	3.772.943	3.534.844	3.741.521	3.792.503
Velsen	7.123.594	6.297.193	6.450.500	6.542.745
Venlo	11.025.946	10.917.697	11.496.476	11.653.796
Venray	3.669.179	3.614.487	3.857.357	3.916.613
Vianen	1.364.658	1.478.406	1.564.806	1.588.946
Vlaardingen	8.728.178	8.230.852	8.369.924	8.500.423
Vlagtwedde	2.390.137	2.322.846	2.356.403	2.391.664
Vlieland	132.773	106.404	110.524	112.270
Vlissingen	5.365.270	5.283.781	5.446.327	5.526.502
Vlist	825.084	732.147	763.024	774.335
Voerendaal	1.239.074	1.232.879	1.274.657	1.293.433
Voorschoten	2.086.206	1.776.289	1.859.377	1.886.081
Voorst	2.377.344	2.240.243	2.328.120	2.358.450
Vught	2.473.133	2.139.257	2.211.859	2.244.459
Waalre	1.510.171	1.204.643	1.279.435	1.296.411
Waalwijk	4.057.003	4.390.346	4.595.778	4.652.048
Waddinxveen	2.012.370	1.967.919	2.070.111	2.101.394
Wageningen	2.830.108	2.366.126	2.563.989	2.602.425
Wassenaar	2.743.191	1.750.635	1.810.774	1.839.660
Waterland	1.375.351	1.221.365	1.277.020	1.297.235
Weert	4.773.854	4.718.309	4.952.517	5.021.049
Weesp	1.796.686	1.489.093	1.538.384	1.562.703
Werkendam	1.882.769	1.945.130	2.029.384	2.058.892
Wervershoof	712.812			
West Maas en Waal	1.605.809	1.499.122	1.531.240	1.551.068
Westerveld	2.150.940	2.156.005	2.196.587	2.230.450
Westervoort	1.148.104	1.135.849	1.209.524	1.226.937
Westland	7.323.873	7.098.774	7.607.625	7.716.609
Weststellingwerf	3.000.292	2.946.349	3.010.253	3.058.105
Westvoorne	1.183.141	1.030.240	1.156.042	1.173.306
Wierden	1.754.404	1.693.106	1.826.029	1.850.436
Wieringen	965.407	867.933		
Wieringermeer	1.155.471	1.020.944		
Wijchen	3.166.719	3.203.610	3.333.097	3.382.936
Wijdereen	1.814.166	1.648.257	1.738.326	1.765.071

Integratie-uitkering Wmo (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Wijk bij Duurstede	1.355.658	1.326.483	1.430.630	1.452.477
Winsum	1.117.222	1.110.844	1.160.717	1.178.670
Winterswijk	3.375.119	3.290.378	3.343.414	3.389.446
Woensdrecht	1.649.229	1.870.828	1.991.106	2.022.590
Woerden	3.291.622	3.200.594	3.397.663	3.445.894
Wormerland	1.311.789	1.242.015	1.324.868	1.346.261
Woudenberg	1.003.395	865.649	902.826	914.165
Woudrichem	1.049.886	1.099.711	1.146.761	1.161.721
Wunseradiel	922.262			
Wymbritseradiel	1.123.734			
Zaanstad	13.917.409	13.348.486	13.839.660	14.022.489
Zaltbommel	1.924.946	1.885.712	1.993.108	2.019.877
Zandvoort	2.469.062	2.044.715	2.076.277	2.108.656
Zederik	976.379	947.575	973.981	980.348
Zeevang	478.287	390.190	411.792	418.242
Zeewolde	921.810	875.439	961.294	972.517
Zeist	7.014.565	5.461.898	5.698.692	5.776.655
Zevenaar	3.064.045	3.075.611	3.252.825	3.287.170
Zijpe	786.717	802.238	854.051	867.499
Zoetermeer	8.771.479	8.782.183	9.242.425	9.376.320
Zoeterwoude	740.874	643.241	691.255	698.710
Zuidhorn	1.389.604	1.420.212	1.482.858	1.503.719
Zuidplas	2.483.507	2.300.180	2.540.275	2.574.312
Zundert	2.123.214	2.153.566	2.234.718	2.266.072
Zutphen	5.016.302	4.689.500	4.904.528	4.973.855
Zwartewaterland	1.565.072	1.513.593	1.588.163	1.613.478
Zwijndrecht	4.916.229	4.587.993	4.773.150	4.847.236
Zwolle	10.157.028	9.407.223	9.692.327	9.818.884
Totaal	1.540.963.634	1.455.985.634	1.511.305.000	1.532.507.000

Bijlage 9

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Alkmaar	3.029.282	2.831.619	2.671.723	2.664.435
Almelo	2.470.147	2.456.948	2.282.133	2.462.184
Almere	4.759.067	5.119.282	5.251.197	5.564.669
Amersfoort	4.502.712	4.386.202	4.270.178	4.490.997
Amsterdam	39.587.849	40.507.849	42.162.999	42.669.826
Apeldoorn	6.079.426	5.771.817	4.991.354	3.695.622
Arnhem	8.130.413	7.660.865	7.041.924	6.773.446
Assen	3.961.410	3.794.483	3.724.320	3.834.455
Bergen op Zoom	2.470.498	2.422.253	2.377.356	2.526.328
Breda	6.207.797	5.912.133	5.460.949	5.058.237
Delft	2.716.196	2.581.566	2.350.849	2.339.933
Den Helder	1.445.670	1.446.026	1.477.990	1.616.273
Deventer	3.061.782	3.013.432	2.760.998	2.819.466
Doetinchem	3.039.146	2.944.223	2.802.045	3.019.831
Dordrecht	6.377.469	6.054.664	5.124.815	5.115.015
Ede	2.371.036	2.165.903	1.982.046	1.856.847
Eindhoven	11.222.713	12.216.236	11.996.288	10.661.860
Emmen	2.489.379	2.339.793	2.254.374	2.281.214
Enschede	7.432.372	7.050.074	6.568.501	6.762.583
Gouda	1.980.137	1.841.210	1.707.697	1.705.731
Groningen	12.478.564	13.127.375	13.113.385	13.189.458
Haarlem	6.534.602	6.584.496	6.428.319	6.836.688
Heerlen	6.659.322	6.199.370	5.612.430	5.635.923
Helmond	3.093.916	2.902.007	2.331.229	2.375.502
Hilversum	2.858.503	2.600.998	2.313.619	2.213.949
Hoorn	1.901.415	1.951.164	1.793.355	1.948.661
Leeuwarden	13.962.008	13.212.319	12.726.542	12.474.749

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang (bedragen in euro's)				
Gemeente	Bedrag 2010	Bedrag 2011	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Leiden	5.621.892	5.307.414	5.122.876	5.191.381
Maastricht	6.751.238	6.980.947	6.513.777	5.807.124
Nijmegen	8.409.554	7.972.711	7.576.637	7.693.654
Oss	3.273.651	3.197.113	3.400.730	3.668.371
Purmerend	1.268.980	1.222.031	1.164.612	1.266.897
Rotterdam	34.914.057	36.869.230	37.045.442	35.988.302
's-Gravenhage	20.805.625	20.379.079	20.529.067	21.381.370
's-Hertogenbosch	4.328.201	4.321.170	3.736.161	3.826.140
Spijkensse	2.953.333	2.605.826	2.324.962	2.270.642
Tilburg	8.015.815	7.850.138	7.384.480	6.959.570
Utrecht	15.523.508	17.017.908	17.105.568	17.762.160
Venlo	6.642.921	6.669.542	6.499.774	6.917.841
Vlaardingen	2.055.519	2.048.440	1.856.420	1.965.128
Vlissingen	6.351.883	5.896.675	5.187.423	4.428.814
Zaanstad	2.103.856	2.122.906	2.051.382	2.198.620
Zwolle	7.985.251	7.672.680	7.450.186	7.608.105
Totaal	307.828.114	307.228.114	298.528.114	297.528.000

Bijlage 10

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin (bedragen in euro's)					
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Aa en Hunze	480.095	501.235	Boskoop	336.350	351.137
Aalburg	276.628	289.640	Boxmeer	566.869	592.017
Aalsmeer	655.702	684.628	Boxtel	637.048	664.355
Aalten	546.657	571.079	Breda	3.788.947	3.942.487
Achtkarspelen	597.447	623.816	Brielle	304.495	317.431
Alblasserdam	445.701	465.256	Bronckhorst	706.875	738.828
Albrandswaard	557.168	580.978	Brummen	425.155	443.510
Alkmaar	2.065.846	2.146.143	Brunssum	566.534	588.313
Almelo	1.729.940	1.799.990	Bunnik	291.701	304.966
Almere	5.657.792	5.873.410	Bunschoten	440.586	461.132
Alphen aan den Rijn	1.627.043	1.695.082	Buren	511.476	534.743
Alphen-Chaam	177.187	185.280	Bussum	735.466	766.735
Ameland	69.179	72.321	Capelle aan den IJssel	1.643.030	1.704.044
Amersfoort	3.664.717	3.817.108	Castricum	665.718	695.108
Amstelveen	1.745.060	1.815.568	Coevorden	700.302	730.879
Amsterdam	21.269.128	21.979.709	Cranendonck	378.784	395.522
Apeldoorn	3.281.702	3.419.340	Cromstrijen	235.745	246.275
Appingedam	248.920	258.768	Cuijk	541.448	564.172
Arnhem	3.475.370	3.606.899	Culemborg	677.825	705.953
Assen	1.497.045	1.559.984	Dalfsen	553.237	579.157
Asten	326.264	340.967	Dantumadiel	394.518	412.009
Baarle-Nassau	111.931	116.642	De Bilt	881.841	919.504
Baarn	495.639	516.299	De Marne	203.958	212.629
Barendrecht	1.143.562	1.192.922	De Ronde Venen	911.869	951.425
Barneveld	1.243.915	1.302.357	De Wolden	455.137	475.773
Bedum	210.778	220.147	Delft	1.901.254	1.973.162
Beek	302.144	314.685	Delfzijl	542.884	564.646
Beemster	168.525	176.116	Den Helder	1.196.979	1.243.705
Beesel	273.174	284.753	Deurne	625.214	652.893
Bellingwedde	163.635	170.527	Deventer	2.241.127	2.332.938
Bergambacht	207.946	217.578	Diemen	613.976	636.275
Bergeijk	348.388	364.244	Dinkelland	533.159	557.968
Bergen L	244.943	255.776	Dirksland	178.021	186.256
Bergen NH	558.637	582.045	Doesburg	264.971	275.446
Bergen op Zoom	1.461.090	1.518.684	Doetinchem	1.172.709	1.222.501
Berkelland	875.464	914.682	Dongen	516.082	538.367
Bernheze	607.990	635.878	Dongeradeel	503.704	525.956
Bernisse	221.157	231.041	Dordrecht	2.873.258	2.983.333
Best	615.856	642.790	Drechterland	386.423	404.075
Beuningen	529.265	552.234	Drimmelen	487.166	509.133
Beverwijk	884.872	920.092	Dronten	893.397	933.009
Binnenmaas	540.213	564.113	Druten	391.935	409.107
Bladel	378.245	395.423	Duiven	568.151	592.938
Blaricum	174.580	182.082	Echt-Susteren	559.943	583.145
Bloemendaal	453.208	473.446	Edam-Volendam	589.279	616.040
Boarnsterhim	410.280	428.525	Ede	2.402.979	2.509.221
Bodegraven-Reeuwijk	699.636	731.305	Eemnes	191.634	200.147
Boekel	205.108	214.678	Eemmond	334.828	349.326
Borger-Odoorn	488.974	510.572	Eersel	336.716	351.992
Borne	439.214	458.823	Eijsden-Margraten	448.621	468.647
Borsele	473.005	494.399	Eindhoven	4.662.230	4.840.462

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin (bedragen in euro's)					
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Elburg	465.224	486.910	Hellevoetsluis	810.038	843.376
Emmen	2.202.839	2.294.789	Helmond	2.101.851	2.187.935
Enkhuizen	387.357	403.265	Hendrik-Ido-Ambacht	628.469	656.770
Enschede	3.477.529	3.614.887	Hengelo O	1.817.176	1.892.030
Epe	633.294	660.522	Het Bildt	232.921	243.018
Ermelo	509.378	531.990	Heumen	338.602	353.637
Etten-Leur	885.149	922.652	Heusden	888.594	927.140
Ferwerderadiel	187.640	196.016	Hillegom	412.974	430.477
Franekeradeel	430.499	448.967	Hilvarenbeek	290.983	304.362
Gaasterlan-Sleat	196.162	205.067	Hilversum	1.868.580	1.943.460
Geertruidenberg	415.833	433.896	Hof van Twente	688.133	719.101
Geldermalsen	561.178	586.785	Hollands Kroon	967.674	1.010.948
Geldrop-Mierlo	787.737	821.035	Hoogeveen	1.155.230	1.205.126
Gemert-Bakel	566.644	592.125	Hoogeveen-Sappemeer	791.309	822.249
Gennep	334.858	349.313	Hoorn	1.687.046	1.754.325
Giessenlanden	293.016	306.720	Horst aan de Maas	814.306	851.182
Gilze en Rijen	531.114	553.985	Houten	1.127.516	1.177.936
Goedereede	217.407	227.517	Huizen	895.835	932.906
Goes	737.065	767.719	Hulst	504.201	525.698
Goirle	449.958	469.540	IJsselstein	835.471	870.746
Gorinchem	828.771	862.048	Kaag en Braassem	497.994	520.582
Gouda	1.722.867	1.792.474	Kampen	1.134.844	1.186.405
Graafstroom	226.368	237.286	Kapelle	261.164	273.279
Graft-De Rijk	131.471	137.383	Katwijk	1.332.684	1.392.805
Grave	249.833	260.949	Kerkrade	858.223	890.131
Groesbeek	344.787	359.609	Koggenland	458.024	479.057
Groningen	3.575.734	3.710.815	Kollumerland en Nwkrui	263.135	274.987
Grootegast	266.893	279.074	Korendijk	210.651	220.320
Gulpen-Wittem	235.092	245.062	Krimpen aan den IJssel	603.158	629.165
Haaksbergen	495.273	517.252	Laarbeek	421.461	440.342
Haaren	258.595	270.515	Landerd	297.859	311.528
Haarlem	3.397.121	3.528.734	Landgraaf	689.147	716.675
Haarlemmerliede Spaarnw	113.891	118.741	Landsmeer	204.179	212.796
Haarlemmermeer	3.370.463	3.512.964	Langedijk	579.970	605.765
Halderberge	564.652	588.700	Lansingerland	1.314.655	1.373.965
Hardenberg	1.249.774	1.307.174	Laren	211.563	220.492
Harderwijk	1.039.826	1.083.796	Leek	404.994	422.691
Hardinxveld-Giessendam	374.595	392.172	Leerdam	490.708	510.699
Haren	361.669	377.594	Leeuwarden	1.979.462	2.057.222
Harenkarspel	345.562	361.348	Leeuwarderadeel	207.803	217.121
Harlingen	339.073	352.968	Leiden	2.407.938	2.501.492
Hattem	235.813	246.565	Leiderdorp	578.627	602.784
Heemskerk	817.518	851.270	Leidschendam-Voorburg	1.508.955	1.567.843
Heemstede	539.536	562.892	Lelystad	1.967.183	2.043.875
Heerde	340.494	356.167	Lemsterland	284.486	297.072
Heerenveen	900.270	938.339	Leudal	661.633	691.158
Heerhugowaard	1.205.557	1.257.344	Leusden	589.012	615.232
Heerlen	1.797.198	1.862.810	Liesveld	214.665	224.789
Heeze-Leende	285.990	298.800	Lingewaal	222.059	232.032
Heiloo	438.943	458.443	Lingewaard	939.395	981.168
Hellendoorn	708.687	740.796	Lisse	443.610	462.916

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin (bedragen in euro's)					
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Littenseradiel	234.688	245.523	Oldenzaal	687.230	716.762
Lochem	623.318	650.970	Olst-Wijhe	357.075	373.233
Loon op Zand	446.562	465.999	Ommen	329.270	344.323
Lopik	308.785	323.049	Onderbanken	145.982	151.990
Loppersum	210.090	219.265	Oost Gelre	612.062	639.822
Losser	438.217	457.540	Oosterhout	1.142.919	1.190.326
Maasdonk	224.582	234.882	Oostflakkee	193.843	202.486
Maasdriel	476.760	498.163	Ooststellingwerf	512.463	534.525
Maasgouw	409.298	426.791	Oostzaan	188.506	196.636
Maassluis	733.829	762.189	Opmeer	235.058	245.670
Maastricht	2.092.462	2.171.986	Opsterland	624.167	652.142
Marum	222.031	231.868	Oss	1.816.274	1.892.022
Medemblik	898.354	938.161	Oud-Beijerland	494.402	516.188
Meerssen	343.299	358.209	Oude IJsselstreek	823.798	859.198
Menameradiel	280.500	293.229	Ouder-Amstel	288.658	300.703
Menterwolde	242.388	252.802	Ouderkerk	166.067	173.768
Meppel	706.639	736.780	Oudewater	204.592	213.870
Middelburg	1.014.044	1.056.093	Overbetuwe	1.006.053	1.051.201
Middelharnis	351.540	367.379	Papendrecht	683.767	712.643
Midden Drenthe	650.871	679.964	Peel en Maas	826.334	863.360
Midden-Delfland	382.835	400.443	Pekela	259.322	270.034
Mill en Sint Hubert	210.963	220.485	Pijnacker-Nootdorp	1.243.215	1.298.575
Millingen aan de Rijn	115.778	120.822	Purmerend	1.805.529	1.876.040
Moerdijk	717.760	749.021	Putten	494.109	516.801
Montferland	670.605	699.859	Raalte	732.688	765.649
Montfoort U	299.938	313.673	Reimerswaal	494.564	517.486
Mook en Middelaar	149.169	155.807	Renkum	599.355	625.107
Muiden	141.199	147.148	Renswoude	108.081	113.237
Naarden	395.754	413.508	Reusel-De Mierden	230.144	240.654
Neder-Betuwe	525.331	549.892	Rheden	861.991	896.908
Nederlek	268.006	279.710	Rhemen	404.027	422.278
Nederweert	307.894	321.654	Ridderkerk	866.860	902.194
Neerijnen	255.374	267.178	Rijnwaarden	216.000	225.390
Nieuwegein	1.317.230	1.369.436	Rijnwoude	369.373	386.070
Nieuwkoop	536.317	560.415	Rijssen-Holten	847.775	887.426
Nieuw-Lekkerland	225.777	236.525	Rijswijk	949.575	984.099
Nijkerk	869.383	908.653	Roerdalen	364.298	379.687
Nijmegen	3.386.909	3.516.508	Roermond	1.204.968	1.251.822
Noord-Beveland	133.776	139.443	Roosendaal	1.697.049	1.765.399
Noordenveld	599.045	625.187	Rotterdam	17.734.433	18.331.924
Noordoostpolder	1.054.397	1.101.179	Rozendaal	28.530	29.882
Noordwijk	480.480	500.634	Rucphen	369.309	385.070
Noordwijkerhout	308.006	321.351	Schagen	369.062	384.652
Nuenen c.a.	421.595	440.277	Schermer	109.764	114.855
Nunspeet	560.739	586.534	Scherpenzeel	205.092	214.674
Nuth	268.110	279.440	Schiedam	1.984.174	2.055.689
Oegstgeest	480.990	502.089	Schiermonnikoog	16.904	17.630
Oirschot	343.486	359.226	Schijndel	453.113	472.824
Oisterwijk	508.636	530.651	Schinnen	233.226	243.159
Oldambt	758.001	788.966	Schoonhoven	258.682	269.714
Oldebroek	457.516	478.982	Schouwen-Duiveland	624.334	651.408

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin (bedragen in euro's)					
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013
's-Gravenhage	14.101.967	14.599.817	Veldhoven	833.884	870.208
's-Hertogenbosch	3.041.636	3.163.856	Velsen	1.423.547	1.482.858
Simpelveld	188.147	196.039	Venlo	2.124.158	2.208.519
Sint-Anthonis	232.080	242.854	Venray	904.700	943.214
Sint-Michielsgestel	557.964	583.315	Vianen	428.901	446.986
Sint-Oedenrode	349.252	365.066	Vlaardingen	1.670.517	1.732.434
Sittard-Geleen	1.823.553	1.895.612	Vlagtwedde	307.075	320.092
Skarsterlan	566.024	591.594	Vlieland	21.290	22.223
Sliedrecht	511.264	533.553	Vlissingen	927.624	963.593
Slochteren	314.825	328.863	Vlist	192.305	201.158
Sluis	408.978	426.025	Voerendaal	223.035	232.496
Smallingerland	1.182.841	1.233.479	Voorschoten	517.873	540.276
Soest	1.007.658	1.049.681	Voorst	437.312	456.986
Someren	346.546	362.314	Vught	536.407	559.527
Son en Breugel	325.610	340.165	Waalre	331.551	346.192
Spijkenisse	1.616.515	1.678.606	Waalwijk	942.788	982.085
Stadskanaal	658.717	686.364	Waddinxveen	537.041	560.216
Staphorst	389.890	408.980	Wageningen	639.605	666.213
Stede Broec	450.881	470.715	Wassenaar	535.022	558.205
Steenbergen	434.678	453.506	Waterland	323.009	337.072
Steenwijkerland	878.096	916.557	Weert	985.963	1.026.445
Stein	454.699	473.645	Weesp	390.694	405.968
Stichtse Vecht	1.334.198	1.391.131	Werkendam	534.215	558.778
Strijen	167.386	174.612	West Maas en Waal	348.641	364.275
Sudwest Fryslan	1.748.454	1.824.978	Westerveld	342.477	357.693
Ten Boer	160.939	168.329	Westervoort	326.956	340.301
Terneuzen	1.098.026	1.142.874	Westland	2.081.369	2.173.485
Terschelling	82.843	86.455	Weststellingwerf	509.662	531.532
Texel	267.015	278.626	Westvoorne	244.693	255.408
Teylingen	759.593	793.449	Wierden	477.869	499.853
Tholen	556.606	581.961	Wijchen	852.460	889.600
Tiel	1.018.395	1.059.745	Wijdmeren	457.185	476.993
Tilburg	4.624.083	4.804.427	Wijk bij Duurstede	482.862	504.085
Tubbergen	448.706	469.830	Winsum	302.749	316.028
Twenterand	718.582	751.524	Winterswijk	591.311	616.561
Tynaarlo	638.509	666.875	Woensdrecht	398.930	416.184
Tytsjerksteradiel	651.016	680.111	Woerden	1.097.667	1.146.184
Ubbergen	175.839	183.456	Wormerland	325.560	339.455
Uden	865.686	902.437	Woudenberg	261.765	273.991
Uitgeest	271.728	284.025	Woudrichem	285.473	298.388
Uithoorn	634.708	661.094	Zaanstad	3.640.969	3.780.550
Urk	546.525	573.504	Zaltbommel	607.103	634.451
Utrecht	7.364.340	7.648.208	Zandvoort	310.102	321.790
Utrechtse Heuvelrug	972.450	1.014.939	Zederik	276.986	290.056
Vaals	165.776	172.220	Zeevang	125.461	131.194
Valkenburg aan de Geul	284.738	296.430	Zeewolde	522.178	546.024
Valkenswaard	562.651	586.258	Zeist	1.382.999	1.439.912
Veendam	591.533	615.672	Zevenaar	630.976	657.487
Veenendaal	1.489.050	1.553.025	Zijpe	227.001	237.057
Veere	411.305	430.031	Zoetermeer	2.991.815	3.106.488
Veghel	804.924	839.883	Zoeterwoude	158.084	165.170

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin (bedragen in euro's)		
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013
Zuidhorn	412.222	431.278
Zuidplas	876.054	914.542
Zundert	382.776	399.737
Zutphen	1.070.564	1.114.400
Zwartewaterland	506.137	530.305
Zwijndrecht	967.903	1.006.363
Zwolle	2.674.905	2.787.537
Totaal	368.137.000	383.137.000

Bijlage 11

Decentralisatie-uitkering WE CAN Young

Decentralisatie-uitkering WE CAN Young (bedragen in euro's)	
Gemeente	Bedag 2012 tot en met 2014
Alkmaar	20.000
Almere	20.000
Amsterdam	20.000
Apeldoorn	20.000
Arnhem	20.000
Breda	20.000
Delft	20.000
Dordrecht	20.000
Eindhoven	20.000
Groningen	20.000
Helmond	20.000
Leiden	20.000
's-Gravenhage	20.000
Tilburg	20.000
Zwolle	20.000
Totaal	300.000

Bijlage 12

Individuele referentiewaarden EMU-saldo medeoverheden

Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2013 (bedragen * € 1000)

Gemeente	Begrotingstotaal 2012 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Aa en Hunze	52.740	2.386
Aalburg	19.756	894
Aalsmeer	66.569	3.011
Aalten	52.672	2.383
Achtkarspelen	67.108	3.036
Alblasserdam	51.439	2.327
Albrandswaard	44.523	2.014
Alkmaar	298.804	13.517
Almelo	284.686	12.879
Almere	657.210	29.731
Alphen aan den Rijn	269.131	12.175
Alphen-Chaam	17.789	805
Ameland	18.044	816
Amersfoort	405.989	18.366
Amstelveen	209.818	9.492
Amsterdam	5.773.898	261.198
Apeldoorn	495.761	22.427
Appingedam	33.450	1.513
Arnhem	635.166	28.733
Assen	239.105	10.817
Asten	34.644	1.567
Baarle-Nassau	14.965	677
Baarn	42.643	1.929
Barendrecht	76.744	3.472
Barneveld	94.854	4.291
Bedum	18.643	843
Beek	36.147	1.635
Beemster	27.402	1.240
Beesel	27.403	1.240
Bellingwedde	22.010	996
Bergambacht	18.180	822
Bergeijk	49.702	2.248
Bergen (L.)	26.042	1.178
Bergen (NH.)	69.882	3.161
Bergen op Zoom	226.202	10.233
Berkelland	89.604	4.053
Bernheze	74.415	3.366
Bernisse	20.474	926
Best	95.447	4.318
Beuningen	52.268	2.364
Beverwijk	87.012	3.936
Binnenmaas	43.041	1.947
Bladel	47.905	2.167
Blaricum	22.688	1.026
Bloemendaal	38.247	1.730
Boarnsterhim	40.401	1.828
Bodegraven-Reeuwijk	77.433	3.503
Boekel	26.368	1.193
Borger-Odoorn	53.707	2.430
Borne	65.405	2.959
Borsele	44.917	2.032
Boskoop	55.399	2.506
Boxmeer	61.923	2.801
Boxtel	85.943	3.888
Breda	516.980	23.387
Brielle	60.923	2.756
Bronckhorst	63.063	2.853
Brummen	37.147	1.680
Brunssum	88.293	3.994
Bunnik	23.347	1.056

Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2013 (bedragen * € 1000)

Gemeente	Begrotingstotaal 2012 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Bunschoten	46.665	2.111
Buren	47.367	2.143
Bussum	66.493	3.008
Capelle aan den IJssel	179.834	8.135
Castricum	55.288	2.501
Coevorden	90.827	4.109
Cranendonck	36.559	1.654
Cromstrijen	20.867	944
Cuijk	67.776	3.066
Culemborg	67.551	3.056
Dalfsen	45.886	2.076
Dantumadiel	44.034	1.992
De Bilt	92.883	4.202
De Marne	28.535	1.291
De Ronde Venen	95.798	4.334
De Wolden	44.638	2.019
Delft	335.961	15.198
Delfzijl	76.306	3.452
Den Helder	167.862	7.594
Deurne	77.303	3.497
Deventer	302.120	13.667
Diemen	76.775	3.473
Dinkelland	65.106	2.945
Dirksland	16.300	737
Doesburg	26.422	1.195
Doetinchem	173.597	7.853
Dongen	55.365	2.505
Dongeradeel	60.837	2.752
Dordrecht	422.803	19.127
Drechterland	31.716	1.435
Drimmelen	47.705	2.158
Dronten	90.094	4.076
Druten	33.187	1.501
Duiven	55.004	2.488
Echt-Susteren	67.853	3.070
Edam-Volendam	56.765	2.568
Ede	272.877	12.344
Eemnes	21.250	961
Eemsmond	55.460	2.509
Eersel	38.979	1.763
Eijsden-Margraten	74.559	3.373
Eindhoven	769.236	34.798
Elburg	40.804	1.846
Emmen	354.425	16.033
Enkhuizen	40.239	1.820
Enschede	625.574	28.300
Epe	64.772	2.930
Ermelo	57.409	2.597
Etten-Leur	124.390	5.627
Ferwerderadiel	16.876	763
Franekeradeel	54.737	2.476
Gaasterlân-Sleat	24.414	1.104
Geertruidenberg	45.491	2.058
Geldermalsen	68.093	3.080
Geldrop-Mierlo	82.299	3.723
Gemert-Bakel	68.917	3.118
Gennep	37.683	1.705
Giessenlanden	27.555	1.247
Gilze en Rijen	52.934	2.395
Goedereede	30.197	1.366

Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2013 (bedragen * € 1000)

Gemeente	Begrotingstotaal 2012 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Goes	109.126	4.937
Goirle	50.163	2.269
Gorinchem	135.312	6.121
Gouda	190.143	8.602
Graafstroom	22.939	1.038
Graft-De Rijp	10.905	493
Grave	24.345	1.101
Groesbeek	38.988	1.764
Groningen	838.352	37.925
Grootegast	22.776	1.030
Gulpen-Witterm	35.211	1.593
Haaksbergen	48.103	2.176
Haaren	25.203	1.140
Haarlem	414.003	18.729
Haarlemmerliede c.a.	10.628	481
Haarlemmermeer	429.392	19.425
Halderberge	64.652	2.925
Hardenberg	134.740	6.095
Harderwijk	103.764	4.694
Hardinxveld-Giessendam	43.052	1.948
Haren	36.226	1.639
Harenkarspel	26.008	1.177
Harlingen	51.499	2.330
Hatterm	21.040	952
Heemskerk	79.139	3.580
Heemstede	44.267	2.003
Heerde	33.078	1.496
Heerenveen	115.084	5.206
Heerhugowaard	127.475	5.767
Heerlen	332.407	15.037
Heeze-Leende	24.817	1.123
Heiloo	38.677	1.750
Hellendoorn	95.691	4.329
Hellevoetsluis	82.968	3.753
Helmond	324.365	14.674
Hendrik-Ido-Ambacht	58.060	2.627
Hengelo	251.527	11.379
het Bildt	23.765	1.075
Heumen	30.219	1.367
Heusden	95.583	4.324
Hillegom	48.659	2.201
Hilvarenbeek	36.651	1.658
Hilversum	208.563	9.435
Hof van Twente	87.340	3.951
Hollands Kroon	88.005	3.981
Hoogeveen	149.401	6.759
Hoogezand-Sappemeer	117.043	5.295
Hoorn	184.390	8.341
Horst aan de Maas	82.187	3.718
Houten	112.014	5.067
Huizen	75.456	3.413
Hulst	57.429	2.598
IJsselstein	66.464	3.007
Kaag en Braassem	64.283	2.908
Kampen	180.349	8.159
Kapelle	28.177	1.275
Katwijk	151.939	6.873
Kerkrade	166.291	7.523
Koggenland	41.655	1.884
Kollumerland c.a.	27.996	1.266

Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2013 (bedragen * € 1000)

Gemeente	Begrotingstotaal 2012 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Korendijk	15.959	722
Krimpen aan den IJssel	56.798	2.569
Laarbeek	33.810	1.529
Landerd	33.156	1.500
Landgraaf	105.718	4.782
Landsmeer	24.338	1.101
Langedijk	75.819	3.430
Lansingerland	154.742	7.000
Laren	20.889	945
Leek	52.037	2.354
Leerdam	50.763	2.296
Leeuwarden	357.371	16.167
Leeuwarderadeel	17.643	798
Leiden	484.550	21.920
Leiderdorp	78.993	3.573
Leidschendam-Voorburg	187.828	8.497
Lelystad	288.021	13.029
Lemsterland	29.744	1.346
Leudal	71.695	3.243
Leusden	59.784	2.704
Liesveld	21.343	966
Lingewaal	16.686	755
Lingewaard	90.330	4.086
Lisse	41.548	1.880
Littenseradiel	20.108	910
Lochem	103.855	4.698
Loon op Zand	43.101	1.950
Lopik	21.358	966
Loppersum	23.578	1.067
Losser	50.438	2.282
Maasdonk	67.794	3.067
Maasdriel	38.539	1.743
Maasgouw	46.524	2.105
Maassluis	79.041	3.576
Maastricht	487.231	22.041
Marum	21.522	974
Medemblik	80.558	3.644
Meerssen	36.696	1.660
Menameradiel	21.488	972
Menterwolde	29.505	1.335
Meppel	101.396	4.587
Middelburg	158.864	7.187
Middelhamis	39.061	1.767
Midden-Delfland	49.411	2.235
Midden-Drenthe	68.037	3.078
Mill en Sint Hubert	23.869	1.080
Millingen aan de Rijn	11.478	519
Moerdijk	72.607	3.285
Montferland	76.233	3.449
Montfoort	23.835	1.078
Mook en Middelaar	14.112	638
Muiden	14.335	648
Naarden	30.071	1.360
Neder-Betuwe	49.266	2.229
Nederlek	38.051	1.721
Nederweert	32.115	1.453
Neerijnen	23.848	1.079
Nieuwegein	157.686	7.133
Nieuwkoop	71.160	3.219
Nieuw-Lekkerland	16.663	754

Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2013 (bedragen * € 1000)

Gemeente	Begrotingstotaal 2012 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Nijkerk	79.614	3.602
Nijmegen	733.793	33.195
Noord-Beveland	22.486	1.017
Noordenveld	74.087	3.352
Noordoostpolder	117.610	5.320
Noordwijk	75.947	3.436
Noordwijkerhout	33.582	1.519
Nuenen c.a.	68.239	3.087
Nunspeet	45.845	2.074
Nuth	32.229	1.458
Oegstgeest	73.248	3.314
Oirschot	63.854	2.889
Oisterwijk	47.388	2.144
Oldambt	121.647	5.503
Oldebroek	49.053	2.219
Oldenzaal	72.402	3.275
Olst-Wijhe	41.764	1.889
Ommen	38.063	1.722
Onderbanken	21.082	954
Oost Gelre	58.910	2.665
Oosterhout	128.339	5.806
Oostflakkee	20.635	933
Ooststellingwerf	53.001	2.398
Oostzaan	16.022	725
Opmeer	31.256	1.414
Opsterland	62.901	2.845
Oss	238.869	10.806
Oud-Beijerland	53.591	2.424
Oude IJsselstreek	88.541	4.005
Ouder-Amstel	24.768	1.120
Ouderkerk	18.751	848
Oudewater	19.432	879
Overbetuwe	79.124	3.579
Papendrecht	74.367	3.364
Peel en Maas	78.288	3.542
Pekela	35.089	1.587
Pijnacker-Nootdorp	154.261	6.978
Purmerend	181.708	8.220
Putten	38.419	1.738
Raalte	66.328	3.001
Reimerswaal	48.408	2.190
Renkum	62.368	2.821
Renswoude	13.005	588
Reusel-De Mierden	36.402	1.647
Rheden	91.403	4.135
Rhenen	33.292	1.506
Ridderkerk	121.441	5.494
Rijnwaarden	19.898	900
Rijnwoude	58.479	2.645
Rijssen-Holtten	72.362	3.273
Rijswijk	148.662	6.725
Roerdalen	46.124	2.087
Roermond	179.159	8.105
Roosendaal	215.913	9.767
Rotterdam	4.002.003	181.041
Rozendaal	3.481	157
Rucphen	48.950	2.214
Schagen	48.585	2.198
Schermer	9.497	430
Scherpenzeel	14.339	649

Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2013 (bedragen * € 1000)

Gemeente	Begrotingstotaal 2012 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Schiedam	291.334	13.179
Schiermonnikoog	5.466	247
Schijndel	51.458	2.328
Schinnen	25.133	1.137
Schoonhoven	24.025	1.087
Schouwen-Duiveland	91.214	4.126
's-Gravenhage	2.142.587	96.926
's-Hertogenbosch	514.234	23.263
Simpelveld	21.288	963
Sint Anthonis	27.231	1.232
Sint-Michiëlsgestel	63.990	2.895
Sint-Oedenrode	32.481	1.469
Sittard-Geleen	250.655	11.339
Skarsterlan	59.714	2.701
Sliedrecht	47.053	2.129
Slochteren	31.213	1.412
Sluis	63.788	2.886
Smallingerland	154.073	6.970
Soest	98.771	4.468
Someren	51.990	2.352
Son en Breugel	43.883	1.985
Spijkensisse	198.845	8.995
Stadskanaal	94.534	4.277
Staphorst	33.278	1.505
Stede Broec	39.179	1.772
Steenbergen	48.179	2.180
Steenwijkerland	115.579	5.229
Stein	67.188	3.039
Stichtse Vecht	105.037	4.752
Strijen	15.513	702
Súdwest Fryslân	188.844	8.543
Ten Boer	13.346	604
Terneuzen	127.287	5.758
Terschelling	17.233	780
Texel	50.212	2.271
Teylingen	70.400	3.185
Tholen	52.205	2.362
Tiel	100.875	4.563
Tilburg	754.843	34.147
Tubbergen	36.825	1.666
Twenterand	66.542	3.010
Tynaarlo	88.427	4.000
Tytsjerksteradiel	58.355	2.640
Ubbergen	18.319	829
Uden	112.756	5.101
Uitgeest	16.902	765
Uithoorn	55.625	2.516
Urk	38.475	1.741
Utrecht	1.302.708	58.932
Utrechtse Heuvelrug	85.621	3.873
Vaals	27.808	1.258
Valkenburg aan de Geul	45.265	2.048
Valkenswaard	76.818	3.475
Veendam	104.492	4.727
Veenendaal	140.341	6.349
Veere	49.148	2.223
Veghel	115.268	5.214
Veldhoven	141.678	6.409
Velsen	150.771	6.821
Venlo	358.888	16.235

Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2013 (bedragen * € 1000)

Gemeente	Begrotingstotaal 2012 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Venray	126.054	5.702
Vianen	48.796	2.207
Vlaardingen	206.842	9.357
Vlagtwedde	44.617	2.018
Vlieland	7.431	336
Vlissingen	146.261	6.617
Vlist	17.877	809
Voerendaal	24.226	1.096
Voorschoten	43.009	1.946
Voorst	41.671	1.885
Vught	55.683	2.519
Waalre	31.159	1.410
Waalwijk	148.383	6.713
Waddinxveen	95.857	4.336
Wageningen	89.987	4.071
Wassenaar	60.468	2.735
Waterland	30.357	1.373
Weert	139.029	6.289
Weesp	35.208	1.593
Werkendam	52.046	2.354
West Maas en Waal	40.778	1.845
Westerveld	39.633	1.793
Westervoort	28.442	1.287
Westland	234.841	10.624
Weststellingwerf	57.245	2.590
Westvoorne	41.217	1.865
Wierden	39.035	1.766
Wijchen	78.655	3.558
Wijdmeren	42.103	1.905
Wijk bij Duurstede	40.962	1.853
Winsum	28.227	1.277
Winterswijk	73.922	3.344
Woensdrecht	40.426	1.829
Woerden	95.391	4.315
Wormerland	28.054	1.269
Woudenberg	32.041	1.449
Woudrichem	29.344	1.327
Zaanstad	394.377	17.841
Zaltbommel	62.609	2.832
Zandvoort	41.605	1.882
Zederik	23.115	1.046
Zeevang	10.590	479
Zeewolde	40.963	1.853
Zeist	137.375	6.215
Zevenaar	93.428	4.226
Zijpe	23.445	1.061
Zoetermeer	360.565	16.311
Zoeterwoude	17.426	788
Zuidhorn	32.696	1.479
Zuidplas	82.112	3.715
Zundert	40.065	1.812
Zutphen	125.845	5.693
Zwartewaterland	48.779	2.207
Zwijndrecht	103.320	4.674
Zwolle	429.385	19.424
Totaal	52.268.177	2.364.493

Bijlage 13

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar 2011 en 2012

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar		
Gemeente	2011	2012
Aa en Hunze	1.590	1.640
Aalburg	1.015	1.045
Aalsmeer	2.090	2.260
Aalten	1.495	1.505
Achtkarspelen	1.650	1.605
Alblasserdam	1.100	1.185
Albrandswaard	1.210	1.290
Alkmaar	5.335	5.735
Almelo	3.395	3.560
Almere	9.125	9.940
Alphen aan den Rijn	4.055	4.320
Alphen-Chaam	865	830
Ameland	445	410
Amersfoort	8.330	9.165
Amstelveen	4.695	5.050
Amsterdam	59.210	64.900
Apeldoorn	8.385	8.965
Appingedam	435	475
Arnhem	8.035	8.690
Assen	2.915	3.135
Asten	1.225	1.285
Baarle-Nassau	715	640
Baarn	1.810	1.965
Barendrecht	2.845	3.050
Barneveld	4.360	4.530
Bedum	490	525
Beek	1.060	1.100
Beemster	720	730
Beesel	580	620
Bellingwedde	525	535
Bergambacht	680	695
Bergeijk	1.470	1.470
Bergen (L.)	755	745
Bergen (NH.)	2.145	2.255
Bergen op Zoom	3.440	3.620
Berkelland	2.950	2.910
Bernheze	2.100	2.170
Bernisse	740	745
Best	1.740	1.795
Beuningen	1.365	1.415
Beverwijk	2.565	2.730
Binnenmaas	1.705	1.805
Bladel	1.470	1.465
Blaricum	735	765
Bloemendaal	1.525	1.635
Boarnsterhim	1.355	1.385
Bodegraven-Reeuwijk	2.685	2.810
Boekel	760	810
Borger-Odoorn	1.555	1.655
Borne	1.140	1.210
Borsele	1.480	1.520
Boskoop	1.010	1.185
Boxmeer	1.700	1.715
Boxtel	1.785	1.875
Breda	10.725	11.475
Brielle	925	975
Bronckhorst	2.745	2.690
Brummen	1.205	1.210
Brunssum	1.045	1.095
Bunnik	1.120	1.155

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar		
Gemeente	2011	2012
Bunschoten	1.335	1.415
Buren	2.165	2.180
Bussum	2.610	2.810
Capelle aan den IJssel	3.435	3.640
Castricum	1.890	1.990
Coevorden	2.165	2.240
Cranendonck	1.455	1.470
Cromstrijen	875	915
Cuijk	1.310	1.375
Culemborg	1.685	1.755
Dalfsen	1.820	1.795
Dantumadiel	965	975
De Bilt	2.930	3.095
De Marne	705	760
De Ronde Venen	4.390	4.560
De Wolden	1.860	1.825
Delft	4.760	5.300
Delfzijl	1.310	1.340
Den Helder	2.070	2.290
Deurne	2.235	2.295
Deventer	4.760	5.025
Diemen	1.390	1.495
Dinkelland	1.915	1.795
Dirksland	495	510
Doesburg	510	555
Doetinchem	3.255	3.430
Dongen	1.425	1.510
Dongeradeel	1.405	1.425
Dordrecht	6.045	6.470
Drechterland	1.235	1.345
Drimmelen	1.660	1.720
Dronten	2.445	2.710
Druten	1.110	1.160
Duiven	1.370	1.445
Echt-Susteren	1.975	2.005
Edam-Volendam	2.195	2.290
Ede	7.055	7.395
Eemnes	735	775
Eemsmond	935	990
Eersel	1.340	1.385
Eijsden-Margraten	1.465	1.460
Eindhoven	12.295	13.190
Elburg	1.165	1.220
Emmen	5.665	5.895
Enkhuizen	1.200	1.260
Enschede	7.170	7.630
Epe	2.020	2.075
Ermelo	1.630	1.760
Etten-Leur	2.380	2.530
Ferwerderadiel	540	520
Franekeradeel	1.195	1.245
Gaasterlân-Sleat	825	835
Geertruidenberg	1.325	1.375
Geldermalsen	2.160	2.160
Geldrop-Mierlo	2.035	2.210
Gemert-Bakel	1.940	2.015
Gennep	910	945
Giessenlanden	1.140	1.145
Gilze en Rijen	1.480	1.545
Goedereede	765	830

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar		
Gemeente	2.011	2.012
Goes	2.310	2.490
Goirle	1.280	1.355
Gorinchem	2.095	2.215
Gouda	3.550	3.795
Graafstroom	795	785
Graft-De Rijp	465	495
Grave	655	670
Groesbeek	985	1.000
Groningen	9.560	10.335
Grootegast	835	745
Gulpen-Wittern	940	925
Haaksbergen	1.520	1.490
Haaren	1.035	1.050
Haarlem	9.350	10.145
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	345	370
Haarlemmermeer	9.990	10.600
Halderberge	1.880	1.935
Hardenberg	3.440	3.520
Harderwijk	2.450	2.685
Hardinxveld-Giessendam	1.110	1.180
Haren	1.080	1.120
Harenkarspel	1.185	1.215
Harlingen	985	1.060
Hattern	655	665
Heemskerk	1.660	1.815
Heemstede	1.720	1.835
Heerde	950	980
Heerenveen	2.595	2.750
Heerhugowaard	2.710	2.920
Heerlen	3.970	4.210
Heeze-Leende	1.140	1.170
Heiloo	1.185	1.295
Hellendoorn	1.835	1.910
Hellevoetsluis	1.665	1.720
Helmond	4.515	4.815
Hendrik-Ido-Ambacht	1.375	1.480
Hengelo	4.170	4.425
het Bildt	615	635
Heumen	940	1.000
Heusden	2.665	2.850
Hillegom	1.190	1.285
Hilvarenbeek	1.210	1.215
Hilversum	6.175	6.565
Hof van Twente	2.545	2.495
Hollands Kroon	3.290	3.625
Hoogeveen	3.005	3.095
Hoogezand-Sappemeer	1.390	1.460
Hoorn	3.890	4.160
Horst aan de Maas	2.610	2.750
Houten	2.950	3.215
Huizen	2.585	2.810
Hulst	1.520	1.510
IJsselstein	1.870	1.990
Kaag en Braassem	1.790	1.875
Kampen	2.820	3.005
Kapelle	675	735
Katwijk	2.775	2.975
Kerkrade	1.830	1.900
Koggenland	1.530	1.615
Kollumerland en Nieuwkruisland	805	780

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar		
Gemeente	2011	2012
Korendijk	645	670
Krimpen aan den IJssel	1.435	1.520
Laarbeek	1.415	1.465
Landerd	1.070	1.105
Landgraaf	1.365	1.460
Landsmeer	710	755
Langedijk	1.525	1.625
Lansingerland	3.340	3.765
Laren	1.145	1.215
Leek	1.210	1.210
Leerdam	1.110	1.125
Leeuwarden	4.590	4.920
Leeuwarderadeel	475	485
Leiden	6.150	6.535
Leiderdorp	1.290	1.405
Leidschendam-Voorburg	3.585	3.840
Lelystad	4.095	4.405
Lemsterland	1.055	1.100
Leudal	2.255	2.295
Leusden	1.870	1.990
Liesveld	715	715
Lingewaal	765	770
Lingewaard	2.345	2.470
Lisse	1.330	1.425
Littenseradiel	855	870
Lochem	2.440	2.430
Loon op Zand	1.430	1.475
Lopik	1.140	1.170
Loppersum	625	650
Losser	1.225	1.170
Maasdonk	940	935
Maasdriel	2.135	2.210
Maasgouw	1.475	1.530
Maassluis	1.255	1.375
Maastricht	6.275	6.665
Marum	700	660
Medemblik	3.015	3.185
Meerssen	1.025	1.070
Menameradiel	765	775
Menterwolde	600	620
Meppel	1.920	2.055
Middelburg	2.265	2.415
Middelharnis	1.010	1.075
Midden-Delfland	1.035	1.130
Midden-Drenthe	2.060	2.175
Mill en Sint Hubert	790	805
Millingen aan de Rijn	235	250
Moerdijk	2.640	2.785
Montferland	2.020	2.040
Montfoort	995	1.020
Mook en Middelaar	465	470
Muiden	495	520
Naarden	1.520	1.625
Neder-Betuwe	1.610	1.720
Nederlek	830	870
Nederweert	1.235	1.305
Neerijnen	1.085	1.100
Nieuwegein	3.520	3.760
Nieuwkoop	1.880	1.950
Nieuw-Lekkerland	410	430

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar		
Gemeente	2011	2012
Nijkerk	2.795	2.945
Nijmegen	7.880	8.505
Noord-Beveland	585	625
Noordenveld	1.860	1.880
Noordoostpolder	3.285	3.650
Noordwijk	1.710	1.885
Noordwijkerhout	1.065	1.160
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	1.565	1.635
Nunspeet	1.635	1.760
Nuth	945	965
Oegstgeest	1.120	1.190
Oirschot	1.365	1.400
Oisterwijk	1.960	2.055
Oldambt	1.905	2.025
Oldebroek	1.400	1.400
Oldenzaal	1.780	1.865
Olst-Wijhe	1.050	990
Ommen	1.260	1.230
Onderbanken	335	345
Oost Gelre	1.830	1.850
Oosterhout	3.295	3.445
Oostflakkee	685	720
Ooststellingwerf	1.605	1.660
Oostzaan	550	575
Opmeer	845	860
Opsterland	1.915	1.905
Oss	5.035	5.230
Oud-Beijerland	1.410	1.465
Oude IJsselstreek	2.360	2.305
Ouder-Amstel	875	905
Ouderkerk	540	550
Oudewater	840	840
Overbetuwe	2.805	2.920
Papendrecht	1.510	1.580
Peel en Maas	2.475	2.630
Pekela	495	520
Pijnacker-Nootdorp	2.535	2.855
Purmerend	3.560	3.820
Putten	1.785	1.800
Raalte	2.175	2.125
Reimerswaal	1.205	1.350
Renkum	1.815	1.940
Renswoude	455	475
Reusel-De Mierden	940	960
Rheden	2.180	2.265
Rhemen	1.235	1.290
Ridderkerk	2.495	2.635
Rijnwaarden	570	580
Rijnwoude	1.335	1.400
Rijssen-Holtten	2.105	2.165
Rijswijk	2.750	2.985
Roerdalen	1.035	1.045
Roermond	3.180	3.425
Roosendaal	4.315	4.520
Rotterdam	32.950	36.415
Rozendaal	100	105
Rucphen	1.575	1.615
Schagen	1.135	1.205
Schermer	470	450
Scherpenzeel	605	640

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar		
Gemeente	2011	2012
Schiedam	3.645	3.890
Schiermonnikoog	100	100
Schijndel	1.675	1.690
Schinnen	710	725
Schoonhoven	690	725
Schouwen-Duiveland	2.575	2.755
's-Gravenhage	27.815	31.495
's-Hertogenbosch	9.520	10.210
Simpelveld	455	480
Sint Anthonis	915	950
Sint-Michielsgestel	2.000	2.010
Sint-Oedenrode	1.350	1.375
Sittard-Geleen	4.760	5.060
Skarsterlân	2.035	2.065
Sliedrecht	1.340	1.415
Slochteren	940	975
Sluis	2.095	2.020
Smallingerland	2.925	3.055
Soest	3.165	3.425
Someren	1.415	1.470
Son en Breugel	1.195	1.230
Spijkenisse	2.495	2.610
Stadskanaal	1.685	1.715
Staphorst	1.285	1.210
Stede Broec	975	1.085
Steenbergen	1.480	1.540
Steenwijkerland	2.785	3.045
Stein	1.130	1.190
Stichtse Vecht	4.195	4.400
Strijen	640	650
Súdwest Fryslân	5.630	5.885
Ten Boer	405	420
Terneuzen	2.870	2.840
Terschelling	490	510
Texel	1.345	1.450
Teylingen	2.020	2.170
Tholen	1.510	1.605
Tiel	2.445	2.515
Tilburg	10.010	10.860
Tubbergen	1.620	1.510
Twenterand	1.725	1.735
Tynaarlo	1.765	1.795
Tytsjerksteradiel	1.685	1.710
Ubbergen	530	555
Uden	2.790	2.930
Uitgeest	685	740
Uithoorn	1.735	1.905
Urk	950	1.120
Utrecht	18.450	20.395
Utrechtse Heuvelrug	3.705	3.940
Vaals	485	490
Valkenburg aan de Geul	1.110	1.135
Valkenswaard	2.030	2.125
Veendam	1.295	1.360
Veenendaal	3.865	4.115
Veere	1.660	1.630
Veghel	2.615	2.710
Veldhoven	2.340	2.505
Velsen	3.500	3.710
Venlo	5.185	5.515

Aantal bedrijfsvestigingen per uitkeringsjaar		
Gemeente	2011	2012
Venray	2.165	2.245
Vianen	1.310	1.365
Vlaardingen	2.935	3.135
Vlagtwedde	995	965
Vlieland	125	130
Vlissingen	1.725	1.870
Vlist	760	750
Voerendaal	680	680
Voorschoten	1.210	1.275
Voorst	1.585	1.585
Vught	1.630	1.745
Waalre	1.020	1.100
Waalwijk	3.150	3.330
Waddinxveen	1.495	1.615
Wageningen	1.665	1.845
Wassenaar	1.750	1.850
Waterland	1.125	1.130
Weert	2.905	3.025
Weesp	1.350	1.395
Werkendam	1.910	1.990
West Maas en Waal	1.390	1.400
Westerveld	1.365	1.395
Westervoort	605	670
Westland	7.475	8.640
Weststellingwerf	1.760	1.770
Westvoorne	925	945
Wierden	1.390	1.385
Wijchen	2.350	2.435
Wijdemeren	2.095	2.165
Wijk bij Duurstede	1.470	1.565
Winsum	755	760
Winterswijk	1.810	1.855
Woensdrecht	1.140	1.205
Woerden	3.490	3.665
Wormerland	940	950
Woudenberg	860	900
Woudrichem	1.005	1.015
Zaanstad	7.690	8.270
Zaltbommel	2.100	2.190
Zandvoort	1.160	1.200
Zederik	1.115	1.080
Zeevang	495	480
Zeewolde	1.635	1.790
Zeist	4.160	4.490
Zevenaar	1.670	1.745
Zijpe	895	965
Zoetermeer	5.315	5.780
Zoeterwoude	660	680
Zuidhorn	1.085	1.085
Zuidplas	2.585	2.770
Zundert	1.595	1.560
Zutphen	2.415	2.605
Zwartewaterland	1.390	1.435
Zwijndrecht	2.345	2.495
Zwolle	5.990	6.550

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BDF/Financieel en Informatiestelsel
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© september 2012 | B-15598